

Katolická církev a homosexualita – coming out ve věřících rodinách v České republice

Klára Poizlová

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Klára Poizlová
Osobní číslo: H140147
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: prezenční

Téma práce: Katolická církev a homosexualita – coming out ve věřících rodinách

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti homosexuality, katolické církve, jejího postoje k homosexualitě, formování gay a lesbické identity.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvalitativního výzkumu formou rozhovorů.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. Třetí pohlaví. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-04.

HELMINIÁK, D. Co vlastně říká Bible o homosexualitě? Brno: CDK, 2007. ISBN 978-80-7325-122-2.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

LAUN, A. Homosexualita z katolického pohledu. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003. ISBN 80-7266-138-8.

MOŽNÝ, I. Rodina a společnost. 1. vyd. Praha: Slon, 2006. ISBN 80-86429-58-X.

PUTNA, Martin C. Křesťanství a homosexualita: pokusy o integraci. Praha: Torst, 2012. ISBN 978-80-7215-434-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

29. listopadu 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2017

Ve Zlíně dne 29. listopadu 2016

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 25.4.2017

Biskup

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k větší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá homosexualitou a klade zvláštní důraz na postoj katolické církve k homosexualitě. Zaměřuje se zejména na proces coming outu u homosexuálů ve věřících rodinách v České republice. Práce se skládá z teoretické a praktické části. První kapitola teoretické části analyzuje základní pojmy spojené s homosexualitou, příčiny vzniku homosexuality a také okrajově pojednává o homosexualitě mužů a žen. Kromě toho vysvětluje různé pojmy jako sexuální orientace, sexuální identita a sexuální chování. Následující kapitola se orientuje na katolickou církev a její postoj k homosexualitě. Poslední kapitola se věnuje stěžejnímu pojmu coming out, jeho dělení a postavení rodičů v tomto procesu. Praktická část analyzuje data, jejichž sběr probíhal prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s homosexuálními informanty.

Klíčová slova:

Homosexualita, sexuální orientace, coming out, identita, katolická církev

ABSTRACT

The Bachelor thesis deals with homosexuality and it lays special emphasis on the stance of the Catholic church towards homosexuality. It focuses especially on the process of coming out in believers' families in the Czech Republic. The thesis comprises of a theoretical part and an empirical part. The first chapter of the theoretical part analyses basic definitions connected with homosexuality, causes of homosexuality and partially it also deals with male and female homosexuality. In addition, it explains various terms such as sexual orientation, sexual identity and sexual behaviour. The following chapter focuses on the Catholic church and its stance towards homosexuality. The last chapter analyses coming out, its categorisation and the position of parents in this process. The empirical part analyses data obtained through structured interviews with homosexual informants.

Keywords:

Homosexuality, sexual orientation, coming out, identity, the Catholic church

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Klára Poizlová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla moc poděkovat Mgr. Evě Šalenové, vědouce mé bakalářské práce. Vážím si její neskutečné vstřícnosti, ochoty při poskytování odborných a věcných rad a v neposlední řadě také za čas, který mi věnovala.

Rovněž bych také chtěla poděkovat své rodině, především mému strýci Mgr. Ing. Pavlovi Prikrylovi, přátelům za podporu a trpělivost při zpracování mé bakalářské práce a také za ochotu a čas mým respondentům, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

Klára Poizlová

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HOMOSEXUALITA	12
1.1 PŘÍČINY VZNIKU HOMOSEXUALITY	13
1.2 HOMOSEXUALITA U MUŽE A ŽENY	16
1.3 SEXUÁLNÍ ORIENTACE, SEXUÁLNÍ IDENTITA A SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ.....	18
2 KATOLICKÁ CÍRKEV A HOMOSEXUALITA	21
2.1 POSTOJ BIBLE K HOMOSEXUALITĚ	22
3 COMING OUT	25
3.1 FÁZE PROCESU COMING OUT	26
3.2 RODIČE V PROCESU COMING OUT	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
4 METODOLOGIE	31
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	31
4.2 CÍL VÝZKUMU	31
4.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	32
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	32
4.5 METODY SBĚRU DAT	33
4.6 VSTUP DO TERÉNU.....	34
5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	35
5.1 PRVOTNÍ PŘÍZNAKY ODLIŠNÉHO CHOVÁNÍ V DĚTSTVÍ	35
5.2 HETEROSEXUÁLNÍ VZTAHY JAKO PRVNÍ KROK KE SVĚMU UVĚDOMĚNÍ	36
5.3 VLASTNÍ COMING OUT NEBOLI PŘIJETÍ SVÉ VLASTNÍ SEXUÁLNÍ ORIENTACE	38
5.4 NAVAZOVÁNÍ PRVNÍCH HOMOSEXUÁLNÍCH VZTAHŮ	41
5.5 VNĚJŠÍ COMING OUT ANEB SVĚŘENÍ SE RODIČŮM ČI RODINNÝM PŘÍSLUŠNÍKŮM	42
5.6 VLIV NÁBOŽENSTVÍ NA HOMOSEXUALITU	46
6 SHRnutí VÝSLEDKŮ	48
7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI	50
ZÁVĚR	51
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM PŘÍLOH	56

ÚVOD

Homosexualita, která provází lidstvo od samotného počátku, je jedním ze stálých témat v oblasti sociální pedagogiky. Zásadním akcentem k debatě nad touto tematikou byla v bývalém Československu Sametová revoluce, která započala důležité změny nejen v oblasti politické a ekonomické, ale dotkla se všech oblastí lidské společnosti, oblast homosexuality nevyjímaje. V Československu a později v jeho nástupnických státech došlo k výraznému posunu liberálním směrem, což lze velmi snadno demonstrovat některými legislativními kroky, z nichž bezpochyby nejdůležitější byla dekriminace homosexuality. V průběhu posledních dvou dekad se v České republice postoj vůči homosexualitě (dále jen ČR), ať už v oblasti legislativy, tak v očích veřejnosti značně změnil a dnes patří ČR mezi nejliberálnější a nejtolerantnější země střední a východní Evropy.

Navzdory výše uvedenému pozitivnímu vývoji je v českém prostředí věnováno danému tématu poměrně málo prostoru, obzvláště ve srovnání s literaturou zahraniční provenience. Z tohoto důvodu nalezneme pouze malé množství českých autorů, kteří se homosexuální tematikou zabývají. Mezi autory, kteří se zabývají homosexualitou a základní pojmy s ní spjatou, spadá: Rotter (2003), Mašlová-Pondělníčková (2005), Raboch (2005), Fafejta (2004), Zvěřina (2004), Budinský (2004), Jandourek (2001) atd. Na aspekt mezi homosexualitou a společností poukazují: Janošová (2000), Sobotková (2007), Procházka (2002) či na vztah mezi katolickou církví a homosexualitou nahlíží například: Helminiak (2000), Halama (2016), Janošová (2000).

Práce se zaměřuje na osobní životy vybraných jedinců s homosexuální orientací ve věřících rodinách v České republice. Nejprve se snaží se o uvedení do homosexuální problematiky a o seznámení se základními pojmy spjatými s daným tématem. Další významnou částí jsou také osobní příběhy jedinců a nastínění jejich životních situací, především rodinné. Dozvíme se, zda si již v dětství uvědomovali svou sexuální orientaci či nikoliv. Za jakých okolností si poprvé připustili, že je přitahuje stejné pohlaví a zda se s touto skutečností smířili. Poté přichází doba potřeby se někomu svěřit, v souvislosti s tím respondenti zodpověděli otázku, jak se s jejich sexuální orientací vyrovnali rodiče či rodinní příslušníci z věřících rodin. Účelem práce je tedy seznámit čtenáře s příběhy těchto homosexuálních jedinců, protože každý z příběhů je velmi individuální a proces coming outu je prožíván vždy zcela odlišně.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části: teoretickou a empirickou. Teoretickou část tvoří tři hlavní kapitoly, které se dále tematicky dělí na podkapitoly. První kapitola si klade za cíl uchopit problematiku homosexuality na teoretické úrovni – vymezení klíčových pojmů a nastínění příčin, které vedou podle odborníků ke vzniku homosexuality. Další část bakalářské práce je věnována ženské a mužské homosexualitě či pojmu sexuální orientace, pod níž spadá sexuální identita a sexuální chování. Dílčím cílem teoretické části je také analyzovat vztah mezi katolickou církví a homosexualitou jako takovou. V neposlední řadě analyzuje předkládaná bakalářská práce pojem coming out, ať už vnitřní nebo vnější a jeho jednotlivé fáze.

Empirická část aplikuje poznatky získané v teoretické části a konfrontuje je s výsledky výzkumného šetření, přičemž výzkumný vzorek tvoří mladí dospělí lidé s homosexuální orientací, kteří pocházejí z věřících katolických rodin v České republice. Tato část práce se zaměřuje na proces coming outu u respondentů ve věřících rodinách, který je pro ně v mnoha případech velmi obtížný. Pro zjištění daných skutečností je aplikována metoda kvalitativního výzkumu s využitím techniky hloubkových polostrukturovaných rozhovorů.

Cílem analytické části bylo zjistit, kdy a za jakých okolností si informanti uvědomili svou sexuální orientaci, jak prožívali svůj coming out a jak na tuto skutečnost zareagovala jejich věřící rodina či rodinní příslušníci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HOMOSEXUALITA

Jak je již známo z názvu, tato kapitola objasní základní stěžejní pojem homosexualitu. Nejprve vymezí homosexualitu jako takovou a poté popíše možné příčiny jejího vzniku. Pozornost bude také věnována i homosexualitě mužů a žen a v neposlední řadě rozebere sexuální orientaci, sexuální identitu a sexuální chování.

„V roce 1867 definoval právník Carl Heinrich Ulrichs homosexualitu jako „třetí pohlaví“, jako mezistupeň mezi mužem a ženou“ (Janošová, 2000, s. 47). „Homosexualita je záležitost, která se dotýká osobně, blízce nebo vzdáleněji všech lidí. Zdaleka ne drtivá většina populace si je po celý život jistá svým heterosexuálním zaměřením a sexuálními tendencemi“ (Janošová, 2000, s. 13).

Termín homosexualita a homosexuální nebyl znám až do poloviny devatenáctého století. O homosexualitě se začalo zprvu mluvit v negativním duchu. Viz sexuoložka Strměňová (1976): „Vztah mezi dvěma stejnými pohlavími nemůže být plným, bohatým a povzbuzujícím vztahem, jakým je láska mezi mužem a ženou“ (Strměňová, In. Martin Fafejta, 2004). Do odborného jazyka tento pojem zavedl až psychiatr Benkert okolo roku 1869, a to za hanlivé výrazy *sodomie* nebo *pederastie* (Zvěřina, Budinský, 2004).

Pojem homosexualita pochází z řeckého slova *homos*, což znamená stejný a z latinského slova *sexus* neboli pohlaví. Je chápána jako sexuální orientace především nebo výhradně na osoby stejného pohlaví. Nositel náklonnosti muže k muži je označován jako gay, nositelka ženské homosexuality je označována jako lesba (Pondělníčková-Mašlová, Raboch, 2005).

Pondělníčková, Brzek (1992) definují homosexualitu z lékařského hlediska, a to z důvodu, že v té době byla homosexualita chápána jako nemoc. „Homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví“ (Janošová, In. Brzek, Pondělníčková, 1992, s. 36).

Taktéž autor Rotter (2003) se okrajově zabývá homosexualitou a křesťanskou morálkou a ve svém díle popisuje, že homosexuální jedinec se cítí být přitahován druhým pohlavím. „V normálním případě nalézá pohlavní sklon své naplnění ve vztahu muže a ženy.

Existuje ovšem odchylka od tohoto pravidla, dnes obzvláště diskutovaná, totiž homosexualita“ (Rotter, 2003, s. 95). Homosexualita, homoerotika, homofilie, homotropie a u žen lesbická láska míní pohlavní pocit orientovaný na stejné pohlaví, tedy lásku ke stejnému pohlaví.

Jandourek (2001) homosexualitou rozumí sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Pojem homosexualita se nesmí zaměňovat s pederastií (homosexuální vztah muže k chlapci), pedofilii (heterosexuální vztah k dětem) ani s historickou efebofilii v antice (společensky tolerovaná náklonnost mužů ke krásným chlapcům). Dle téhož autora je to záležitost, která se osobně, blízce či vzdáleněji týká všech lidí.

1.1 Příčiny vzniku homosexuality

První kapitola se orientovala na stěžejní pojem homosexualitu. Následující podkapitola okrajově rozebere, jaké jsou příčiny vzniku homosexuální orientace.

Homosexualita nebyla doposud prozkoumána natolik, aby se mohla říci jednoznačně pravdivá odpověď na příčiny jejího vzniku. Teorie o jejím vzniku jsou různorodé. Některé hypotézy se navzájem doplňují a jiné jsou v rozporu, zmiňuje Janošová (2000). Nejprve se o homosexualitě mluvilo jako o nemoci, kterou je třeba léčit, zvláště psychicky. To bylo ale postupně medicínou vyvráceno. Zjišťuje se, že dispozice k homosexualitě jsou vrozené či snad dokonce i geneticky dané. Autorka Janošová (2000) analyzuje příčiny vzniku homosexuality ve svém díle, kde na provedených průzkumech v předválečném období zmiňuje nejčastější výskyt homosexuality, a to v příbuzenstvu. Jedním z průzkumů provedl H. Ellis, který trval od roku 1915 do roku 1950 a objevil u 39 % jeho pacientů a jejich příbuzných, kteří se vyznačovali stejnou sexuální orientací. „Jednalo se o 10, 6 % homosexuálně orientovaných bratrů a 7, 7 % sester, mezi dalšími příbuznými bylo dále nalezeno celkem 12 homosexuálních strýců a tet, přičemž 11 z nich pocházelo z mateřské linie příbuzenstva“ (Janošová, 2000, s. 27). Na základě těchto zjištění se začalo spekulovat o tom, že homosexuální orientace je spíše dědičná z matčiny strany než z otcovy. Dále tomu poukazovaly i pozdější studie, které provedl Pillard a kol. (1986, 1988), Bailey a Benishey (1933). Nové poznatky o homosexualitě přinesly nové pohledy na ni. Přestala být ve společnosti vnímána jako něco špatného a hříšného a tento pohled na ni se změnil i též

v církevních katechismech (tamtéž, 2000).

Dále Janošová (2000) také zmiňuje, že na homosexualitu u jedinců má vliv vývoj v prenatálním období. „Na začátku nitroděložního vývoje má lidský zárodek základy obojího pohlaví, teprve asi po 4-5 týdnech začíná docházet k odlišnému vývoji gonád odpovídajících pohlaví zakódovanému v jeho chromozomech“ (Janošová, 2000, s. 27). Dílo také poukazuje na to, že sexuální diferenciaci nastává mezi 2. až 3. měsícem těhotenství, zevní genitál se formuje okolo 3. až 5. měsíce a sexuální diferenciaci centrálního nervového systému probíhá ve 4. až 6. měsíci těhotenství. Podle této teorie dojde během jednoho týdne při zásobení tohoto centra k hormonální nevyváženosti, což je příčinou vzniku homosexuality. Dříve se také vědci domnívali, že mužská homosexualita je způsobena nízkou hladinou testosteronu, což je mužský pohlavní hormon. Tento fakt dokazují výsledky Kaplana (1990), který měřil hladinu testosteronu u prenatálního plodu a dospěl k závěru, že u plodů heterosexuálních mužů je hladina testosteronu vyšší než u plodů budoucích homosexuálních mužů. U budoucích heterosexuálních žen byla hladina testosteronu nižší než u žen s homosexuální orientací.

Janošová (2000) nadále tvrdí, že příčiny vzniku homosexuality mohou také spočívat i v dalších činitelích. Užívání toxických látek a stres během nitroděložního vývoje či vliv prostředí a výchovy, které mohou jedince ovlivnit pouze do 3. roku dítěte. Působí na ně pravděpodobně rodičovská výchova, a i další psychogenní faktory.

O příčinách vzniku homosexuality se okrajově zmiňuje i autor Rotter (2003) ve své knize a tvrdí, že je nemožné, aby homosexuální jedinec navázal emocionálně silný vztah k partnerovi opačného pohlaví. Není to zvláštností, uvážíme-li, že pohlavní vložka není jednoznačně zaměřena pouze na opačné pohlaví, nýbrž v sobě sjednocuje mužské i ženské prvky, ovšemže však převládá náklonnost k opačnému pohlaví. Z mnoha důvodů může být náklonnost k opačnému pohlaví ovlivněna či blokována. Často se tyto jevy vyskytují v souvislosti s krizemi mezilidských vztahů, resp. s různými formami lidské izolace. Tak se homosexualita nejčastěji objevuje ve společnostech stejného pohlaví, např. ve věznicích, v lodní posádce, v armádě anebo ve výchovných zařízeních. V průběhu pubertálního vývoje si někteří mladiství projdou homosexuální fází. Je to ovlivněno vrstevnickou skupinou, ke které vykazují často erotické kvality a vůči opačnému pohlaví

pocitují silné zábrany. V tomto stádiu se mladiství snaží osvobodit ze závislosti rodičů a rodiny a stále nejsou ve stavu, kdy by byli schopni navázat mezilidské vztahy. Tato fáze brzy přejde. Nepřejde pouze v případě, pokud se jedinec v tomto období dostane do kontaktu s dospělými homosexuály a vývoj se odpovídajícími sexuálními zkušenostmi upevní. Je-li však někdo trvale homosexuálně formovatelný nelze jednoznačně objasnit. Velice častá porucha identity se nazývá *pseudohomosexualita*, jež se sekundárně projevuje v homosexuálních fantaziích a pocitech. Jeden z případů je, že muž se necítí být natolik dorostlý sexuálního styku s ženou, že a z obavy uhne do homosexuality. „Největší problémy pro etické hodnocení vyvolává přirozeně trvalá homofilie. Příčiny takové pudové náklonnosti přiřazují mnozí autoři k dědičné dispozici, druzí v procesech učení v raném dětství či u mladistvých, nejpravděpodobněji budou ale kombinací obou těchto faktorů“ (Rotter, 2003, s. 96).

V roce 2008 byl také proveden výzkum vědci z University College London, kteří zkoumali mozek pomocí magnetické rezonance. Zkoumali celkem osmdesát mužů a žen, z nichž šestnáct tvořili gayové a patnáct lesbičky. „U homosexuálních žen byla šedá hmota kůry kolem nosu strukturně stejná jako u mužů“, tvrdí autoři výzkumu. Dospěli také k tomu, že „lesbičky mají podobnou strukturu šedé hmoty kůry mozkové jako heterosexuální muži, zatímco gayové mají mozek strukturně podobný tomu, který vlastní heterosexuální ženy.“ Závěrem tedy je, že mozky heterosexuálů a homosexuálů se skutečně liší strukturně i funkčně. Mozek lesbiček má menší podíl šedé hmoty – buněk zpracovávajíc signály jdoucích od smyslů – než mozek u heterosexuálních žen. Naopak mozek gayů je více strukturně podobný s mozkem žen a také „velmi mocně reaguje na pohlavní hormony vyloučené v potu jiných mužů (potenciálních sexuálních protějšků) tak, jak je to typické pro mozek heterosexuálních žen.“ Ví se také, že sexuální orientaci v jistou kritickou chvíli určují hormony, které se produkují během děložního vývoje. Tímto je způsoben větší mozek u mužů a vyšší podíl šedé hmoty u žen (Famous, 2008).

Podobnou studií se zabývala také Savicová ze Švédska, při které požádala dvanáct gayů, dvanáct heterosexuálních žen a dvanáct heterosexuálních mužů, aby přivoněli k potu různých mužů. Pomocí magnetické rezonance sledovala jejich činnost mozku. „Savicová zjistila, že přední část hypotalamu – oblasti související se sexuálním chováním – silně reagovala jak u heterosexuálních žen, tak u homosexuálních mužů. Heterosexuální muži

reagovali na pot stejného pohlaví jen velmi slabě. To znamená, že mozek gayů je funkčně shodný s tím, který mají heterosexuální ženy“ (Famous, 2008).

Existuje mnoho teorií o vzniku homosexuality u člověka. Dosud však nebylo stále vysloveno poslední slovo týkající se příčin vzniku homosexuality. Většina vědců a lékařů se však domnívá a shodují se na tom, že homosexualitu nezpůsobuje pouze jeden činitel, ale několik mnoho činitelů. Největší měrou působí faktory biologické během prenatálního vývoje a u postnatálního vývoje mají vlivy pouze význam jen u disponovaných jedinců. Příčiny mužské homosexuality jsou zkoumány více než u ženské homosexuality, tudíž to bude složitější. U ženské homosexuality se doposud nenašly žádné genové zvláštnosti. Mnoho lidí si také pokládá otázku, zda je homosexualita dědičná. Touto problematikou se zabývá mnoho odborníků. „U dětí homosexuálních párů rodičů je riziko dědičnosti jen o něco málo vyšší než u zbytku populace“, tvrdí Procházka (cit. dle Janošová, 2000, s. 31).

1.2 Homosexualita u muže a ženy

V minulá podkapitola pojednávala o možných příčinách, které vedou ke vzniku homosexuality. Tato se zaměřuje na rozdíly mezi homosexualitou muže a ženy. Není zcela jisté, zda se homosexualita častěji vyskytuje více u mužů či žen. Faktem ale je, že ženská homosexualita je společensky méně nápadná než ta mužská, tvrdí Janošová (2000). „Všeobecně však platí, že mužská sexualita je zranitelnější a že muži jsou z větší míry postiženi sexuálními poruchami dysfunkčního charakteru“ (Janošová, 2000, s. 14).

Ženská homosexualita je vztah mezi dvěma ženami. Tímto tématem se lidé zabývají již od nepaměti. Svědčí o tom milostné starořecké básně, které byly psány v 6. století před naším letopočtem na ostrově Lesbos a autorkou byla Sapphó. V minulosti, a i dodnes stále existují názory o tom, že ženská homosexualita neexistuje. Souvisí to s postojem společnosti na ni, který je výrazně rozdílný od postoje k mužské homosexualitě. Například v souvislosti s křesťanstvím se mluví především o mužské homosexualitě, protože ženy jsou samostatná individua a hrají podřadnou roli. V posledních letech se ale postoj k homosexualitě u muže i ženy mění, a dokonce je již i v některých zemích povolen u homosexuálů a homosexuálek církevní sňatek. Stále ale není situace jednoduchá a mužská či ženská homosexualita je předmětem perzekuce (iapsa, 2016).

V roce 1920 se Freud ve své práci „O patogenezi jednoho případu ženské homosexuality“ zmínil o léčení jedné homosexuální pacientky. V díle se projevuje jeho přesvědčení, že sexuální pud u homosexuálního jedince – muže či ženy – je zcela stejný jako u jedince s heterosexuálním zaměřením a rozdíl je jen ve volbě objektu. „Musíme si říci, že i normální sexualita se zakládá na omezení volby objektu. Obecně vzato není akce, jejímž cílem je přeměnit plně rozvinutého homosexuála v heterosexuála, o mnoho nadějnější než snaha opačná, jenomže o tu se z dobrých praktických důvodů nikdy nepokoušíme“ (iapsa, 2016, s. 3). Autorka Deutsch (1932) ve své práci, která se týkala ženské homosexuality, že homosexuální žena je „mužsky identifikována a má smrtelnou nenávist vůči své matce“ (iapsa, 2016, s. 4). Tato nenávist je podle ní v každém lesbickém vztahu. Tentýž názor zastávala celá řada dalších autorů. V minulosti se také mnoho psychoanalytiků snažilo na základě terapií formulovat představy o vzniku ženské homosexuality. To se ale nepodařilo z důvodu nízkého počtu patientek a také z toho, že se ženy navzájem velmi lišily. Homosexuálně orientované byly, ovšemže jejich psychická struktura osobnosti byla zcela odlišná, a i jejich životní situace byly různé. Poluda-Korte (2000) došla k závěru, že homosexuální ženy, které zkoumala, nevykazovaly žádné specifikum pro homosexuální vývoj a ani moment, který by byl pro vznik homosexuální orientace rozhodující. Podle Rohde-Dachser „může homosexualita, stejně jako heterosexualita, v lidském životě zastávat nejrůznější funkce jak ve smyslu uspokojení, tak i přežití“ a právě proto se nedaří formulovat žádnou psychoanalytickou teorii o ženské homosexualitě (iapsa, 2016, s. 6).

Procházka (2002) říká, že homosexuální ženy si začínají všimnout zájmu o opačné pohlaví o něco později než muži. Tento proces ale probíhá snadněji. Ženská homosexualita není tak stálá a může dojít k tomu, že se ještě během života změní z důvodu povolnosti a nestálosti, kdežto u mužů je trvalá, po většinu života zůstává stejná. Muži si vše uvědomují již v pubertě. Mnohdy své touhy potlačují a nechtějí si tuto skutečnost přiznat a projeví se až ve zralém věku. Na tuto problematiku nahlíží také Sobotková (2007), která tvrdí, že homosexualita u žen je mnohem méně nápadná než homosexualita u mužů, tudíž se ve společnosti více mluví o mužské homosexualitě a jsou schopny své vztahy držet déle v tajnosti než muži.

Mašlová a Raboch (2005) potvrzují, že nezáleží na tom, zda se jedná o mužskou či ženskou homosexualitu, obě se totiž vyrovnají jak psychickým, tak i fyzickým zdravím člověka.

1.3 Sexuální orientace, sexuální identita a sexuální chování

Existuje dlouhá škála možností. Sexuální orientace není černá nebo bílá, ale je nepřetržitá, od heterosexuality k homosexualitě. Na utváření sexuální orientace mají především vliv podmínky v útlém dětství a v dospívání. U někoho je ale dána předem a nezměnitelně. Tudíž byla u nás v roce 1994 vyřazena z mezinárodní klasifikace nemocí a od roku 1990 u nás platí právně stejná pravidla pro heterosexuální či homosexuální chování (Halama, 2016).

Homosexuální či heterosexuální orientace nemusí být vždy vyhraněna stoprocentně. Jsou lidé, kteří jsou homosexuálně orientovaní, ale své sexuální chování nedávají ve společnosti znát z určitých důvodů. Vyskytují se ale také i případy, kdy se stoprocentně heterosexuálně zaměřený jedinec v určitém období svého života choval výlučně homosexuálně nebo bisexuálně a naopak. „Jedno pohlaví je preferováno, upřednostňováno, ale někdy je přítomna ještě slaběji vyjádřená schopnost vzrušit se také jedincem nepreferovaného pohlaví“ (-hsx-, 2015).

Ve svém díle Janošová (2000) podotkla, že homosexualita a sexuální orientace je záležitostí zcela osobní, a ne vždy je zřejmá i samotnému majiteli. Většina sexuologů je přesvědčena o tom, že jakékoliv výstřelky sexuálního chování a jsou dobrovolné, nemají žádný vliv na celoživotní sexuální orientaci jedince.

Richardsonová (2002) zastává názoru, že každý jedinec má právo na své sexuální sebeurčení, každý má právo volit si svoji vlastní sexuální identitu. „právo na sexuální sebevyjádření“ (Richardsonová In. Martin Fafejta, 2004, s, 122).

Janošová (2000) se zabírá aspektem homosexuality a společnosti. Ve svém díle tvrdí, že se sexuální identita týká vlastního sebepojetí člověka. Sexuální identita určuje, za koho se sám člověk považuje a s jakou rolí se ve společnosti ztotožňuje.

Za určitých okolností se jedinec se svou skutečnou sexuální orientací může rozcházet. Sexuální orientace nemusí vždy odpovídat sexuálnímu chování či sexuálnímu prožívání. U jedince můžou převládat „mužské“ či „ženské“ rysy bez závislosti na pohlaví, tyto rysy ale ovšem nejsou důkazem sexuálního zaměření jedince. „Zažitý stereotyp gaye jako vyšňořeného muže s vysokým hlasem a „zženštělými“ způsoby je mylný. Muži se „zženštělými“ rysy chování a zálibou například v kosmetice mohou být jednoznačně heterosexuálního zaměření, obdobně jako vzhled a jednání gayů bychom označili za ryze „mužské“.

Méně rozšířený, ale stejně mylný je stereotyp lesbiček jako obhroublých mužatek s „mužským“ chováním“ (Člověk v tísní, 2002).

Sexuální chování je vnějším projevem lidské sexuality. V určitých případech se může heterosexuální jedinec chovat homosexuálně a naopak. Toto může nastat v případě, pokud je heterosexuálním jedincům znemožněn styk s jedinci opačného pohlaví. To se nejčastěji týká pobytů ve vězeních, v armádě, na internátech apod. Pokud v nich ale převažuje heterosexuální chování, tak se k němu zase navrátí (Janošová, 2000).

Říčan (1990) také tvrdí, že jakákoliv homosexuální zkušenost je pro heterosexuální jedince velkým přínosem než masturbace či nekvalitní heterosexuální vztah (Říčan, In. Janošová Pavlína, 2000).

Brzek, Pondělníčková-Mašlová (1992) tvrdí, že lidé, kteří najdou vyšší uspokojení v homosexuálním vztahu, než znali z dosavadních života, tak se homosexuály nestali z nenadání, nýbrž v sobě odhalili právě skrytou homosexualitu (Brzek, Pondělníčková-Mašlová, In. Janošová, 2000). Dále upozorňuje na to, že dalším důvodem, který vede jedince k homosexuálnímu chování je strach ze sexuálního selhání u opačného pohlaví, což se vyskytuje převážně u mužů, kdy se bojí ze sexuálního selhání u žen, např. v důsledku předchozí negativní zkušenosti. U těchto heterosexuálních jedinců musí být alespoň částečná homosexuální dispozice. Někteří homosexuálové uzavírají také „skryté manželství“, což znamená, že si svoji sexuální orientaci uvědomují, ale jejich úmyslem je splynout s většinovou společností (Brzek, Pondělníčková-Mašlová, In. Janošová, 2000).

Janošová (2000) tvrdí, že se sexuální chování v průběhu života dost mění. Ve svém díle to poukazuje na průzkumu Kinseyova institutu z roku 1987, v němž vyšlo najevo, že z 37 % dotazovaných mužů žilo alespoň určitý čas života homosexuálně a také mnoho homosexuálních mužů bylo nějaký čas v heterosexuálním vztahu. 2–4 % z oslovených mužů svoji homosexuální orientaci přiznalo a několik dalších procent si jí nebylo jisto. Sexuální chování u žen je složitější a méně přehledná, tvrdí Janošová. V tomto výzkumu se pouze homosexuálně identifikovalo pouze 1 % žen, zbytek žen si nejsou svojí sexuální orientací jisté.

Janošová (2000) ve svém díle uvádí také další zahraniční průzkum, jehož výsledky interpretuje Říčan (1990) a podle něhož mělo homosexuální zkušenosti již 19 % žen. Za homosexuální zkušenosti byla považována vzájemná masturbace, petting, polibky, platonické zamilování, masturbační fantazie apod. Nejčastěji se tyto homosexuální zkušenosti odehrávaly v adolescentním období a byly součástí hledání svého vlastního já (Janošová, 2000).

V České republice bylo provedeno mnoho dalších průzkumů a určitě i novějších, ale stále poukazují na skutečnost, že se u nás ke své sexuální odlišnosti přiznává jen malé procento těchto lidí. Existuje i velké množství lidí, kteří si svou homosexuální erotickou preferenci nepřiznali ani sami sobě. Hlavním důvodem, proč lidé nechtějí přiznat svoji homosexuální orientaci, je například postoj společnosti a její tolerance k homosexualitě (Janošová, 2000).

Kapitola objasnila stěžejní pojem homosexualitu z pohledu různých autorů. Každý autor má na homosexualitu svůj specifický názor, tak jako ostatní lidé. Existuje na ni mnoho odlišných pohledů. Jsou lidé, kteří homosexualitu odsuzují, ale vyskytují se na světě také i ti, kteří tuto sexuální orientaci zastávají a hájí její práva, což má za následek to, jak se postupem doby Česká republika, ale i celý svět, k této sexuální orientaci staví. Společnost se stává vůči této sexuální orientaci čím dál tím více liberálnější, a to z důvodu, že mnoho faktů poukazuje na to, že homosexuální orientace je spíše vrozená, což rozebírá podkapitola, která se zabývá příčinami vzniku homosexuality. Následující podkapitola o mužské či ženské homosexualitě pojednává o rozdílech mezi pohlavími. Nejsou zdaleka tak patrné, jak si může většina z nás myslet, ale určité rozdíly se vyskytují. Ženy si svoji homosexualitu uvědomují o něco později než muži a není to u nich stav trvalý, kdežto u mužů je to stavem trvalým a svou sexuální orientaci si uvědomují již v dětství. Na tento jev také poukazuje praktická část, kde se informanti svěřují s tím, kdy si poprvé svou sexuální orientaci uvědomili. Završením kapitoly je vysvětlení pojmu sexuální orientace, sexuální identita a sexuální chování.

2 KATOLICKÁ CÍRKEV A HOMOSEXUALITA

Před několika tisíci lety měla západní společnost vůči homosexualitě lhostejný přístup, a dokonce ji i podporovala. Klerici i jeptišky si navzájem vyznávali lásku psáním milostných dopisů a básní. V té době žádný zákon (kromě vyzigótského Španělska) v Evropě homosexualitu nezakazoval. V polovině jedenáctého století se postoj začal ale měnit. Za zavržení homosexuálních styků u duchovenstva vedl kampaň Peter Cantor. „Oproti veškerým zvyklostem omezil výraz sodomie na homosexuální styk a List Římanům 1, 26-27 vyložil jako přímé odsouzení homosexuality“ (Helminiak, 2000, s. 8). Požadavek na trestání homosexuálních činů byl poprvé vznesen na třetím lateránském celocírkevním koncilu. Důsledek této změny byla rostoucí netolerance šířící se po celé Evropě. Homosexuálové začali čelit tvrdému odporu a začalo milénium křesťanského pronásledování homosexuality. Homosexualita byla po mnoho let považována v křesťanské společnosti za něco zvráceného a odporného, tedy právně zakázaného a trestně stíhaného (Helminiak, 2000).

O vztahu homosexuality a katolické církve se zabývá i Halama (2016) a také zmiňuje, že homosexualita byla v křesťanské společnosti považována za odpornou zvrácenost, právně zakázanou či trestně stíhanou. Trestnost homosexuality panovala až donedávna a v některých zemích i pokračuje.

V současné době se o homosexualitě stále mluví. Názor veřejnosti na homosexualitu se postupně posouvá k většímu porozumění a přijímání homosexuálních jedinců do společnosti. Jsou zakládány nové zákony, kde pro ně na mnoha místech garantují občanská práva, bydlení i péči o dítě. Jsou běžně vidět ve zprávách, v kinech, v sociálních reportážích apod. Netolerance se tedy pomalu obrací. Z hlediska náboženství ale stále pokračují zanícené debaty. Následující řádky nastíní pár slov z předmluvy, Co vlastně říká Bible o homosexualitě, jejíž autorem je Helminiak (2000): „V mnoha případech diskuze rozdělují jednotlivé denominace na různé tábory, a uprostřed toho stojí pochopitelně Bible s množstvím svých výkladů. Lidé bibli citují, aby tím podložili svůj odpor k homosexualitě. Jiní ovšem tvrdí, že celá záležitost není zdaleka jednoduchá, jak vypadá. Ti sice také nedají na Bibli dopustit, ale nemyslí si, že by Bible homosexuály zavrhovala. Z těchto slov tudíž nemůžeme doslova říct, že by Bible homosexualitu odsuzovala. Snaží se pouze o pomoc k vytvoření svého vlastního názoru na celou věc“ (Helminiak, 2000, s. 8).

Postoje současných odborníků vůči homosexualitě a lidem s homosexuálním zaměřením jsou velmi různorodé. Liberální přístup na vznik homosexuality vychází spíše z vědeckých poznatků o působení dědičných či prenatálních vlivů. Naopak tuto formu sexuální orientace odmítá náboženství. „Takové postoje vycházejí z náboženských vlivů, v evropských podmínkách z židovsko-křesťanské tradice, která předepisuje život v souladu s biblickými zákony“ (Janošová, 2000, s. 52). V biblickém pojetí znamená realizace sexuality vstup do manželství nebo přijetí celibátu.

2.1 Postoj Bible k homosexualitě

„Bible prý homosexualitu odsuzuje, tudíž jsou někteří lidé toho názoru, že Bible vlastně ospravedlňuje nenávist a krutosti vůči homosexuálům“ (Helminiak, 2000, s. 5). Také se ve svém díle zmiňuje, že nedávný výzkum Bible dokazuje, že homosexuální aktivita, která je v bibli rozebírána, nebyla tím, co pod pojmem „homosexualita“ rozumíme dnes. Tuto otázku nad homosexualitou pojímala zcela jinak a ve velmi odlišném světě. Výzkum také poukazuje na to, že je Bible vůči homosexualitě indiferentní. To znamená, že se o ni zajímá pouze tehdy, pokud její praktikování narušuje oblast morálky. Velmi zajímavý je také úryvek z tohoto díla: „Homosexuálové, odsuzování na základě biblických situací, musí být schopni jednat rozumně a vědět, že neodmítají Boží slovo. Lidé, vychovaní v přísné biblické tradici a bojující s doslovným textem, musí být schopni najít v bibli takovou nauku o homosexualitě, která by byla vůči homosexuálům soucitná a ohleduplná. A ti, co zvolí doslovné čtení Bible, musí pochopit i to, že jiní mohou v dobré víře trvat na tom, že Bible“ (Helminiak, 2000, s. 6).

Bible neposkytuje pro sexuální etiku poslední slovo. Podle názoru Helminiaka (2000) je to věc mnohem složitější. O tom svědčí různé faktory, například duchovní, lékařské, historické, kulturní, filozofické, psychologické, sociologické apod. Nesmíme ale opomenout, že biblické učení je základ pro žido-křesťanské přesvědčení a veškerá přesvědčení jsou založena na faktech, ať už náboženské či jiné. Fakt je ten, že Bible nikde ve skutečnosti homosexualitu neodsuzuje, proto by lidé, kteří odsuzují homosexualitu a odkazují se na Bibli, s tímto tvrzením přestat, „neboť bereme-li Bibli z hlediska doby a podmínek, za jakých vznikala, pak jejich averzi prostě nepodporuje. Mají-li ovšem nějaké jiné důvody pro své nepřátelství, měli by je jasně uvést, aby tak Bibli nešpinili a neuráželi“.

Autor Putna (2012) v úvodu své knihy *Křesťanství a homosexualita: Pokusy o integraci* zmiňuje, že křesťanství a homosexualita se zdají být v současném světě proti sobě. „Mluví pro to jak biblické texty, na něž se křesťanství ve svém odmítání homosexuality tradičně odvolává – tak teologické autority, k nimž se hlásí katolická větev křesťanstva, jako Summa teologická Tomáše Akvinského...“ (Putna, 2012, s. 9) O tomto také pojednává historická zkušenost po mnoho staletí, v nichž byly projevy sexuality mezi osobami stejného pohlaví označovány jako „sodomie“ a trestány církví či katolických, pravoslavných i katolických států.

V současném světě stále probíhají „kulturní války“ mezi stoupenci tradičních církví, kteří se snaží bránit společenské emancipaci homosexuality, a mezi stoupenci homosexuality, kteří se snaží omezovat společenský vliv církví. Na jedné straně jsou to politické strany, které se snaží bránit přijetí zákonů o legitimizaci svazků osob stejného pohlaví. Na druhé straně jsou to zastánci radikálních společenských alternativ, kde spadají feministky, ekologové, prohomosexuální aktivisté a další. Tito se naopak v parlamentech snaží zákony omezovat pozice náboženských institucí a symbolů ve společnosti (Putna, 2012).

Záměrem Boha bylo, aby spolu sexuálně žili v rámci manželství jen muž a žena nikoliv dva partneři stejného pohlaví. Bible totiž homosexuální soužití neschvaluje, ale ani neomlouvá homofobii či nenávisť vůči homosexuálům. Poukazuje na to, aby se křesťané chovali tak, aby s každým jednali s úctou. Nepíše se v ní ani o tom, zda se člověk narodí s homosexuálním jednáním či ne, ale uvádí se v ní, že se každý člověk narodil se s klonem jednat proti Božím příkázáním. Homosexuální chování je v Bibli ale zakázáno, i když se neuvádí její příčiny. Bible říká: „Nenechte se ovládat svým tělem. Umrťte každou touhu po nesprávném sexu“ (Náboženská společnost svědkové Jehovovi, 2016). Tento boj podstupuje spousta lidí, kteří mají homosexuální touhy, ale také i ti, kteří mají menší šanci se oženit či vdát, nebo také ti, kteří mají manželského partnera, který není schopný sexuálního soužití. Tito všichni se dokáží radovat, i přes to, aby své sexuální touhy uspokojovali. Rozhodli se, že své touhy budou ovládat a nepodlehnu žádnému pokušení, tudíž mohou být šťastní a totéž platí i o těch, které přitahuje stejné pohlaví, ale musí si skutečně přát Boží přízeň. Bible také tvrdí, že by křesťané měli mít úctu ke všem lidem, a to bez ohledu na jejich sexuální orientaci. „Ctěte lidi všeho druhu“. Tudíž můžeme říct, že křesťané homofobní nejsou. Jsou ke všem lidem laskaví. Jak se člověk dívá na homosexualitu záleží i na tom, kolik mu je let a v jaké

zemi žije. Křesťané tomuto ale nepodléhají. Drží se převážně toho, co říká Bible. Bible zakazuje určité druhy jednání, mezi něž patří i jednání homosexuální. Nemluví také o tom, zda je homosexualita vrozená či ne, ale připouští, že některé rysy mohou být hlouběji zakořeněné a ujišťuje, že pokud lidé opravdu chtějí, svým nesprávným sexuálními touhám mohou odolávat. Většina lidí se ve svém životě orientuje podle určitých morálních zásad, a proto neschvalují určité věci, které jsou pro druhého člověka zcela běžné, a to je například podvádění či lež. Takto se řídí také Bible, která odsuzuje například homosexuální jednání. Nesnaží se o to, aby si lidé na jejím základě utvářeli předsudky. Vyžaduje totéž jak od lidí, které přitahuje opačné pohlaví, tak i od těch, které přitahuje pohlaví stejné. (Náboženská společnost svědkové Jehovovi, 2016).

Postoje různých náboženství k homosexualitě jsou odlišné. V mnoha případech jde ale o postoje odmítavé až potlačující. Kapitola rozebírá postoj katolické církve k homosexualitě. Zcela jednoznačně nemůžeme říci, že by katolická církev homosexualitu zavrhovala. Mnoho homofobních lidí se odkazuje na Bibli, a tím se snaží svůj negativní názor na homosexualitu objasnit, ale s tímto tvrzením by měli přestat a nešpinit ji. Bible sice vysvětluje, že je homosexuální jednání špatné a že se takové jednání dá změnit, pokud člověk chce a věří v Boha, ale také učí lidi, aby se ke každému člověku chovali s úctou, a to i k člověku, který má sexuální orientaci jinou než heterosexuální.

3 COMING OUT

Každý člověk svůj *coming out* prožívá individuálně, ať je, jakkoliv orientovaný. Je to období, kdy jedinec začíná vnímat své vlastní já, a tedy i svou vlastní sexualitu. Říčan tvrdí, že se tento proces uvědomování začíná odehrávat v pubertě anebo v brzké adolescenci a toto období také nazývá obdobím polygamiím.

„Patrně každý homosexuál není nadšen, když zjistí pravdu o své orientaci“ (Janošová, 2000, s. 21). V minulosti homosexuálně zaměřeni jedince vyhledávali pomoc sexuologů, aby jejich orientace byla „opravena“, protože jsou z ní zklamáni. Jejich prosba byla ale odmítnuta, neboť již tehdy byla považována za nereálnou. *Coming out* u homosexuálů je zápas s vlastním sebevědomím, protože je sám se sebou velmi zklamán (Janošová, 2000).

„*Coming out* je většinou všeobecně chápán jako sdělení vlastní (menšinové) sexuální orientace okolí, v podstatě její zveřejnění“ (Krčmářová, 2014, s. 59). V anglickém překladu jde o „ukázání se, vyjítí ven, přiznání se“. V širším pojetí je to dlouhotrvající proces (Krčmářová, 2014).

Procházka (2002) tvrdí, že je to proces, kdy se rozpoznává, dochází k sebeuvědomění se, přiznání své sexuální orientace a také schopnost sdělit ji osobám, které jsou pro nás důležité. „Na tento proces můžeme také nahlížet jako na „asociování, přijímání dosud disociovaných aspektů vlastního *self*, a to „tím nejlepším způsobem, jakého je daný člověk schopen“ (Krčmářová, 2014).

Dle autorky Stehlíkové (1995) jde o konflikt *internalizované homofobie* zahrnující zvnitřnění a ztotožnění se se sociálně negativními postoji k orientaci založené na homosexualitě, ale také i k rozpoznáním nebo alespoň uvědomovaným vlastním erotickým zaměřením. Lze tedy říci, že v rámci *coming outu* se v člověku potýká souboj mezi zvnitřněným a zažitým negativním postojem k menšinové sexuální orientaci a mezi rostoucím vědomím, že právě takovou orientaci on sám má. Je to velmi vysilující, matoucí, ale také znepokojující období pro jedince, ale i jeho rodinu. Není to pouze o prohlášení „jsem gay/lesba“, ale je to doprovázeno mnoho dalšími prožitky. Vedle popsaného *coming outu* někteří autoři také využívají méně známý termín *outing*. Ten označuje nepříjemnou situaci, kdy menšinovou orientaci neprozradí sám nositel, ale někdo další a většinou bez jeho souhlasu (Krčmářová, 2014).

Krčmářová (2014) dále tvrdí, že proces *coming out* můžeme také chápat jako rozpoznávání, objevování a přijímání své sexuální identity, s kterou se identifikuje menšinová společnost. Tento proces se vyznačuje svojí individuálností. Není tedy možné předpokládat, že každý *coming out* je završen přijetím sexuální orientace a zapojením do běžného života. Jak zmiňuje nadále Krčmářová (2004) v díle Děti a jejich sexualita – rádce pro rodiče a pedagogy, cílem textu díla není podat veškerý přehled o možnostech této strastiplné cesty, ale pozastavuje se pouze u některých z nich. Popisuje například egodystonní sexualitu a Weiss (2002) ji popisuje jako stav, kdy jedinec není schopen přijmout svoji sexuální orientaci a snaží se ji změnit. Pokouší se navazovat heterosexuální vztahy a zvyšovat přitažlivost heterosexuálních objektů, kdežto atraktivitu u homosexuálních jedinců snižuje. „Homofobie označuje strach, odpor a nedůvěru k homosexualitě jako nepřirozené, odpudivé nebo hříšné. Pokud má externalizovanou podobu, projevuje se většinou předsudky, stereotypy, posměšky, nadávkami, případně jinými agresivními aktivitami. Takové postoje se v různé míře objevují ve většině společností“ (Krčmářová, 2014, s. 61). V průběhu socializace se může také stát homofobií internalizovanou (Weiss, 2002), to znamená, že tyto názory má sama osoba s homosexuální orientací. Tímto se může proces *coming out* zkomplikovat a být spojen s hlubokými psychickými problémy (Krčmářová, 2014).

“Mít strach pociťovat sexualitu znamená potlačovat tu nejvznešenější z lidských možností, lásku“ (Helminiak, s. 9). Toto tvrzení je pojímáno tak, že se člověk bojí být součástí svého nejhlubšího já. Lidé, kteří mají strach ze své sexuality, se neustále skrývají před svým vlastním já.

Gayové, kteří se se svojí sexuální orientací již ztotožnili, by ji za nic už neměnili. Jsou na ni hrdí (Zetíková, 2013).

3.1 Fáze procesu *coming out*

Vágnerová (2000) se zabývá otázkou, zda se *coming out* podobá sexuálnímu vyžívání. *Coming out* není možné zužovat pouze do jednoho okamžiku, kdy jedinec oznamuje svou sexuální orientaci. Dlouhodobé a posloupné uvědomování, ztotožňování a přijímání své sexuální orientaci probíhá v několika fázích.

Pro určité jedince je zjištění své orientace velmi zdrcující a odmítají tomu věřit. Zprvu si namlouvají, že asi budou bisexuálové, což je částečně uklidní. Postupem času ale začnou

o tuto iluzi přicházet. Všechny představy, které měli, se rozplynou a musí se smířit s tím, že spadá do té 4 % menšinové společnosti, o které už od malička slyšel nehezké vtipy. S touto skutečností nemůžou udělat nic, aniž by stokrát chtěli. Každý jedinec s homosexuálním zaměřením si stále myslí, že jednou narazí na onu osobu, která jeho sexuální orientaci změní (Zetíková, 2013).

Vnitřní *coming out* probíhá už v dětství, kdy si začíná uvědomovat, že se liší od svých vrstevníků. Zatím ale stále ještě neví, čím a nevěnuje tomu pozornost. Projevuje se to především tím, že kluci mají v dětství více kamarádek než kamarádů. Ke zlomovému bodu dochází v dospívání. Většina homosexuálů zkouší nejprve vztah s opačným pohlavím, ale začnou si uvědomovat, že to není jaksi ono. Posléze se jim začnou zdát erotické sny, ve kterých dominuje stejné pohlaví. S tímto zjištěním bojuje a zkouší to překonat. Ono to ale změnit nelze. A pak to přijde a poprvé v životě si uvědomí, že je homosexuálně zaměřený či zaměřená (Zetíková, 2013).

Podle Janošové (2000) se *coming out* dělí do dvou základních fází, které se dají dále rozdělit do pěti bodů. Těmito body jedinec prochází a mohou se mezi sebou navzájem prolínat. První základní fází je „zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace“. Do této fáze patří první bod pojmenovaný *precoming out* – jedinec si svoji odlišnost zcela uvědomuje, ale nedokáže ji vyjádřit. Druhým bodem je vlastní *coming out* – jedinec si svoji odlišnost pojmenuje. Zprvu sexuální identitu může odmítat, po čase ji ale sám sobě přizná a svěří se i jiné osobě. Druhou základní fází je „uspořádání života v jejím souladu“. Prvním bodem v této fázi je fáze *explorace* – dochází k navazování prvních sexuálních vztahů a k experimentování. Druhým bodem je fáze *partnerství* – utváří se trvalejší a sexuální partnerské vztahy odpovídající citovým potřebám daného jedince. Posledním bodem je fáze *integrace* – dochází k dotvoření hodnot, upevnění jedince ve vnějším prostředí a také jeho integrace.

Proces *coming out* se vymezuje na dvě části – intrapersonální (vnitřní) a interpersonální (vnější). Podle některých autorů se tyto dvě fáze prolínají a vzájemně se doplňují. Toto podporuje fakt, že ujasnění si vlastní sexuální orientace je svázáno se sexuálními zážitky jedince a nastává po etapě experimentů, kam můžeme například řadit i veřejné oznámení menšinové sexuální orientace. Je zřejmé, že do intrapersonální řadíme to, co my prožíváme. Naše vlastní psychické prožitky, které nás doprovázejí při uvědomování naší sexuální orientace. Intrapersonální část se týká všeho, co na nás určitým způsobem působí, například další osoba či osoby (Křemářová, 2014).

Nejčastěji se lidé s homosexuální orientací svěřují nejdříve svému nejlepšímu kamarádovi či kamarádce, poté ostatním přátelům, pak následuje matka a až úplně na konec otec. Vnější *coming out* trvá ale celý život, během našeho života budeme stále potkávat nové lidi, kterým musíme odhalit naši sexuální orientaci (Zatíková, 2013).

„Dreschler (2005) popisuje tyto dvě fáze jako *coming out* vůči sobě samému a *coming out* vůči ostatním“ (Dreschler, In. Barbora Krčmářová, 2014, s. 62). Také tvrdí, že *coming out* vůči sobě samému má podle něj formu verbalizace dosud neznámých pocitů. Poukazuje na to, že právě toto slovní vyjádření je pro mnohé zlomovým bodem v životě. Kdežto u *coming outu* vůči ostatním pak podle něj hraje velmi významnou roli strach z přijetí této skutečnosti od okolí. Člověk se vždy rozhoduje, komu a jak se svěří, protože má obavy z negativních reakcí.

3.2 Rodiče v procesu coming out

Rodina je pro člověka velmi důležitá a je také výchozím bodem ke spokojenému a nenarušenému vývoji člověka. Dokáže-li vlastní rodina své dítě přijmout takového, jaký je, je to pro dítě velký životní vklad.

„V tomto období, které je charakteristické intenzivním prožíváním odlišnosti a s ním související osamělostí a labilitou, mohou být rodiče těmi, kdo nabídnou pomoc a prokáží porozumění“ (Janošová, 2000, s. 21). Také i jich se týká proces *coming out* jejich potomka a možná se tím změní i jejich pohled na budoucnost. Většina z nich bude muset přehodnotit své budoucí plány a představy týkající se např. vnoučat. Dále autorka upozorňuje také na to, že jedince s homosexuální orientací při *coming outu* čeká těžký souboj se sebou, s vlastním sebevědomím. Často za to může okolí, které má různé typy předsudků vůči těmto lidem. Je pro ně tedy velmi důležité, zda jim rodiče nabídnou pomoc a porozumění. Závisejí to především na pevnosti a kvalitě vztahů, které v rodině panují (Janošová, 2000).

Dále Janošová (2000) tvrdí, že dětství homosexuálů bývá většinou problematické z důvodu, že prehomosexuální děti nemusí splňovat očekávání svých rodičů. Nepříznivá je u dospívajícího také situace absence vzoru, neboť většina homosexuálů se rodí heterosexuálním rodičům, takže si často nevědí rady. Nejinak je tomu také i na straně rodičů. Pohled na jejich potomka nebývá vždy zcela snadný. Dle výzkumu Talandové (1997) považují české ženy s homosexuální orientací za nejobtížnější tu část *coming outu*, kdy se svěřují se svou sexuální

orientací rodičům. Jen malá většina informantek uvedla, že byli pro ně rodiče oporou. Postoj rodičů k homosexualitě jejich potomka není příliš výrazně ovlivněn vzděláním či úrovní inteligence, ale spíše kvalita jejich vztahů. Přátelé bývají v tomto těžkém období silnější pomocnou rukou než rodina.

Dle Sobotkové (2007) často homosexuálové před rodiči svoji pravou sexuální orientaci tají. Je to z toho důvodu, že se bojí odcizení či zavržení rodinou. Tímto se zabývá také Procházka (2002), který tvrdí, že ze strany rodičů mohou přijít naprosto odmítavé reakce. Tyto reakce ale nebývají ze strany rodičů tak časté, jedná se spíše o impulzivní chování, které časem vymizí a dojde ke zlepšení. Nejčastější reakce rodičů bývá mlčení či ignorace, což dítěti nepomůže se s tím vypořádat.

Fifková (1998) říká, že taková situace je pro rodiče velmi těžká a mnohdy jde i o zklamání, s kterým se nedokážou smířit ze dne na den. Je proto velmi důležité, aby přehodnotili své představy o svém dítěti. Dítě je často terčem posměšků a poznámek okolí, vše je záležití na postoji rodičů. Ti by se měli pokusit své dítě pochopit, navzájem si důvěřovat a nestavět na první místo to, co kdo řekne. Nesmí se také házet vlna na nikoho, protože za to nikdo nemůže.

Nedbálková (2007) upozorňuje to, že homosexualita není životním stylem. Následně také Pondělníčková-Mašlová a Raboch (2005) uvádí, že rodiče by měli své děti podporovat k tomu, aby našly stabilní vztah, což ovlivňuje psychiku a sexualitu dítěte.

Každý jedinec je individuální stvoření. Nic neprožíváme stejně jako ostatní lidé. S tímto také souvisí i stěžejní pojem coming out u homosexuálů, který je rozebírán v podkapitole s totožným názvem. Je vysvětlen jako určité uvědomění si své vlastní sexuální orientace a poté je také spojen se svěřením se s touto skutečností okolí. Coming out je rozdělen do několika fází a každá fáze má svá určitá specifika. Většina autorů se také shoduje na tom, že je to mnohdy zdoluhavý proces, který je provázen mnoha úskalími. Je to něco jako dlouhý tunel. Jedinci se do něho bojí vstoupit, protože se bojí tmy uvnitř, když už do něho ale vstoupí a překonají tu tmou, tak na konci tunelu je čeká světlo. Takto je to i ve většině případů u homosexuálů, kteří se nejprve obávají a nechtějí se okolí svěřit a celkově si svoji orientaci přiznat. Poté ale zjistí, že na odlišnosti nic špatného není a uleví se jim. Důležitou roli v procesu coming out zastupují také rodiče homosexuálního jedince. Je velmi důležité, jak se k tomu rodina postaví a její názor hraje pak významnou roli v tom, jak to sám homosexuál přijme.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE

V následující empirické části si přiblížíme dílčí kroky, kterými se kvalitativní výzkum realizoval. Empirické šetření se zabývá výzkumem, jak probíhá *coming out* u homosexuálů ve věřících rodinách v České republice.

„Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka provádějícího kvalitativní výzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 17).

4.1 Výzkumný problém

Výzkumný problém je stanoven jako: Coming out homosexuálů ve věřících rodinách v České republice.

4.2 Cíl výzkumu

Cíl výzkumu a výzkumné otázky je třeba si stanovit hned na počátku bakalářské práce. Švaříček, Šedřová a kol. (2014) upozorňují na to, že je třeba si na počátku ujasnit, jaké jsou cíle výzkumu a zda jsou dostatečně významné. Je třeba si odpovědět na otázky, zda jsou naše cíle relevantní, kdo je bude společně s námi sdílet a jestli budou někoho zajímat (Švaříček, Šedřová a kol., 2014).

Hlavním výzkumným cílem práce je zjistit, jak homosexuálové vnímají a subjektivně hodnotí proces coming outu ve věřících rodinách v České republice.

Dílčí výzkumné cíle jsou stanoveny:

1. Zjistit, jak se homosexuálové vyrovnávají se svou sexuální orientací.
2. Zjistit, jakým způsobem homosexuálové zveřejňují svou sexuální orientaci.
3. Zjistit, jak homosexuálové vnímají reakce věřící rodiny po zveřejnění své sexuální orientace.

Abychom dospěli k danému cíli musíme také stanovit i výzkumné otázky.

4.3 Výzkumné otázky

„Výzkumné otázky tvoří jádro výzkumného projektu. Plní dvě základní funkce: pomáhají zaostřit výzkum tak, aby poskytl výsledky v souladu se stanovenými cíli, a ukazují také cestu, jak výzkum vést. Výzkumné otázky musí být v souladu se stanovenými cíli i výzkumným problémem“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 69).

Hlavní výzkumnou otázkou vedoucí k výzkumnému cíli je: Jak homosexuálové vnímají a subjektivně hodnotí proces *coming outu* ve věřících rodinách v České republice? Z hlavní výzkumné otázky vycházejí vychází tři dílčí výzkumné otázky, na něž je kvalitativní výzkum zaměřen.

Mezi dílčí výzkumné otázky patří:

1. Jak se homosexuálové vyrovnávají se svou sexuální orientací?
2. Jakým způsobem homosexuálové zveřejňují svou sexuální orientaci?
3. Jak homosexuálové vnímají reakce věřící rodiny po zveřejnění své sexuální orientace?

Výzkumné otázky jsou zaměřené na proces *coming outu*. Zohledňují jednotlivé jeho fáze, tedy počáteční uvědomování své sexuální orientace a následné vyrovnávání se s touto skutečností, první kroky zveřejnění své sexuální orientace a také na to, jak homosexuálové vnímají reakce věřící rodiny po zveřejnění této skutečnosti.

4.4 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor je stanoven na základě výzkumných otázek a cílů výzkumu. Švaříček, Šedřová a kol. (2007) uvádí, že je velmi důležité, aby náš výzkumný soubor představoval určitý problém. Volíme si takové informanty výzkumu, kteří nám přinesou nové informace o problému, který zkoumáme.

Švaříček, Šedřová a kol. poukazují na to, výběr výzkumného souboru je velmi důležitou částí výzkumu. Je vhodné, aby zkoumaní informanti měli bohaté životní zkušenosti se zkoumaným jevem (Švaříček, Šedřová a kol., 2014).

Výzkumným vzorkem v mém výzkumu byli mladí dospělí s homosexuální orientací ve věřících rodinách, tedy ve věku od 20 do 40 let, jak zmiňuje Vágnerová (2007) ve své definici. Výzkumné šetření jsem prováděla se šesti informanty. Mezi informanty jsou čtyři muži a dvě ženy. V rámci anonymity nejsou zmíněna příjmení informantů, jsou využita pouze jejich křestní jména a skutečný věk, který ale nehrál žádnou roli ve výběru informantů. Důležitým znakem při výběru byla jejich sexuální orientace.

Tab. č. 1 - Jména homosexuálních informantů z výzkumného šetření

Jméno	Věk
Anna	23
Jarek	25
Kristýna	23
Libor	25
Pavel	33
Zdeněk	25

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5 Metody sběru dat

Data jsou získána hloubkovým polostrukturovaným rozhovorem. Švaříček, Šed'ová a kol. uvádí, že hloubkový rozhovor je nejvíce používanou metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu a účelem je získat vylíčení situace dotazovaného. Lze jej definovat jako „nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek“ (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 159). „Cílem hloubkového a polostrukturovaného rozhovoru je získat detailní a komplexní informace o studovaném jevu...“ (Švaříček, Šed'ová a kol., 2014, s. 13). Dále tito autoři také uvádí, že nejsou stanoveny ani hypotézy či výzkumný projekt není závislý na teorii. Teprve až po nasbírání určitého množství dat začíná výzkumník pátrat po souvislostech. Výstupem je formulování nové teorie či hypotézy (Švaříček, Šed'ová a kol., 2014).

Rozhovory byly provedeny v měsíci březnu 2017 a jejich délka se pohybuje okolo 30–40 min. Z osobního důvodu jednoho informanta jsou nakonec i všechny ostatní rozhovory pouze doslovně přepisovány bez použití diktafonu.

4.6 Vstup do terénu

„Jde o velmi důležitou součást promyšlení výzkumného projektu, neboť kvalitativní výzkum je naturalistický“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 76). Dále dle nich jde především o prostředí, ve kterém se zkoumané objekty reálně vyskytují. Míra důvěry a otevřenosti zkoumaných informantů vůči výzkumníkovi značně ovlivňuje kvalitu získaných dat. Výzkumník vždy musí přemýšlet, jakým vhodným způsobem vstoupí do pole, které hodlá zkoumat a jakým způsobem se v něm bude pohybovat (Švaříček, Šedřová a kol., 2014).

Informanti byli osloveni přes sociální síť Facebook s prosbou, zda by byli ochotni udělat rozhovor na toto téma. Žádný problém v komunikaci nenastal. Poté s nimi bylo domluveno konkrétní místo. Informanti byli také před rozhovorem seznámeni s anonymitou a že získaná data budou využita pouze pro výzkumnou část bakalářské práce.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Po následném doslovném přepsání získaných dat je další důležitou částí jejich analýza. Je prováděna technikou otevřeného kódování. Kódování je definováno jako „operace, pomocí nichž jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a složeny novým způsobem“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 211). Dle návodu Švaříčka, Šedřové a kol. (2007) by měl být nejprve přepsaný rozhovor rozdělen na jednotky, ke kterým jsou poté přiřazovány jednotlivé kódy. Dále je pak seznam švech kódů rozříděn do jednotlivých kategorií dle souvislosti (Švaříček, Šedřová a kol. 2007).

„Kvalitativní analýza a interpretace dat je hledání sémantických vztahů mezi nimi a spojování deskriptivních kategorií do logických celků“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 16).

„Termínem kvalitativní výzkum rozumíme jakýkoli výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 16).

Získané údaje jsou získány z rozhovorů s informanty vychází z jejich skutečných životních příběhů. Jsou zcela anonymní. Důvěrnost je na prvním místě. Švaříček, Šedřová a kol. Uvádí, že „důvěrnost (*confidentiality*) znamená, že nebudou zveřejněna žádná data, jež by umožnila čtenáři identifikovat účastníky výzkumu“ (Švaříček, Šedřová a kol., 2014, s. 45).

5.1 Prvotní příznaky odlišného chování v dětství

S informanty se na počátcích rozhovorů rozebíralo, jaké měli dětství a zda si již v tak útlém věku uvědomovali svou sexuální orientaci. Žádný z informantů si na své dětství nestěžoval. Všichni měli v rodině krásné vztahy. Pavlovo dětství bylo prakticky idylické. Nevybavuje si, že by se rodiče před ním hádali. Rodiče jsou o generaci starší než rodiče jeho vrstevníků, tak nebyli tolik akční jako ostatní. Totéž tvrdí také Anna, která měla spokojené dětství. Sexuální orientaci moc neřešila. „Bylo to klasicky dané, já se zamiluju do kluka, budeme spolu dlouho, vezmeme se a bude svatba, děti a umřeme. Hotovo, tečka.“

Mezi vrstevníky byly vztahy ale odlišné. Dva z mých informantů zažívali šikanu ze strany spolužáků. Zdeněk své dětství hodnotí celkem pozitivně, když nepočítá menší šikanu ze strany spolužáků na základní škole. „Asi vždycky jsem měl o něco odlišnější chování než jiní kluci...“ (Zdeněk) O tomto problému se také zmínil i Libor, který se v dětství bavil více s holkami, což je základním projevem odlišnosti jedinců s homosexuálním zaměřením.

Jak je již zmíněno v teoretické části bakalářské práce. U starších kluků to byl ale problém, smáli se mu, že je holka.

Pavel s vrstevníky žádný problém neměl, ale bavil se trochu odlišněji než ostatní děti. Nehrál fotbal, nekouřil, ani nepil a nechodil za školu. Stýkal se prakticky pouze s vrstevníky z nižšího gymnázia nebo kamarády, spíše kamarádkami, se kterými chodil do kostela. To neznamená, že by ležel doma v knížkách. Bavil se prostě jinak. Se svými kamarády se setkával pravidelně v sobotu, hráli hry, jezdili na výlety a v létě k někomu na chalupu. Všechno to bylo pod záštitou Fideláků, což bylo sdružení mladých věřících. Jiní kamarádi mu moc nevyhovovali, vzájemným pozdravem to končilo. Pavel byl pro ně šprt, který chodí do kostela a k nim nezapadal. Ani nechtěl, byli hloupí a nevychovaní a svoji odlišnost bral jako přednost. Tenkrát ještě vůbec netušil, že se bude lišit ještě v něčem jiném. Informantka Kristýna neměla také v dětství se svými vrstevníky špatné zkušenosti. „Dětství bylo na pohodu. Všichni mě respektovali, nikdo se mnou neměl žádný problém a já s nikým taky ne. Patřila jsem spíš do vůdčí pozice, takže si nikdo ani nic nedovolil.“

Z rozhovorů s respondenty jasně vyplývá, že si vyhledávali ve svém dětství společnost spíše mezi opačným pohlavím. Dívky se bavily více s kluky a chlapci s dívkami. Toto si uvědomoval také Jaroslav. „Pocit odlišnosti jsem měl již od malička. Už ve školce jsem si víc rozuměl s holkama a taky s nimi trávil většinu času. Později, když jsem si přál na Vánoce barbie, tak jsem věděl, že to není zrovna typický dárek pro chlapce.“ Nikdo ho ale nikdy neodsuzoval, jelikož jeho kamarádi byly holky. „Nebo jsme si s bratránkem oblíkali mamčiny dlouhé šaty a honili se v nich po baráku, kdo je komu dřív přišlápne a spadne. Takže určitě jsem byl dost odlišný od jiných kluků.“ I Zdeněk se přiznal, že dětství trávil spíše ve společnosti kamarádek než kamarádů. „Bavil jsem se více s klukama než s holkama. Víc jsem si s nimi rozuměl.“ (Zdeněk)

5.2 Heterosexuální vztahy jako první krok ke svému uvědomění

S informanty jsme hovořili o tom, zda měli nějaké heterosexuální zkušenosti či dlouhodobější heterosexuální vztah. V teoretické části je zmíněno, že většina homosexuálních jedinců měla i heterosexuální známosti, což není nic neobvyklého. Může totiž dojít k tomu, že si při této situaci zrovna uvědomí svou sexuální orientaci. „Ano, měla jsem a spoustu. Jedna známost byla vážná. Měla jsem přítele tři roky, ale pak přišla Týnka a já se zamilovala až po uši a tím to pro mě haslo.“ (Anna) Teď už si vztah s opačným pohlavím nedokáže představit.

Tento fakt utvrzuje tím, že je se svojí přítelkyní už čtyři roky, ale také přiznává i to, že se nikdy už její názor nezmění, což je patrným rozdílem mezi mužskou a ženskou homosexualitou.

Homosexualita u žen není trvalým stavem, kdežto u mužů ano. Anna tvrdí, že je teď momentálně šťastná a se svojí přítelkyní plánují rodinu a děti. Zdeněk také potvrzuje to, že si po heterosexuálním vztahu uvědomil svou sexuální orientaci, i přes to, že měl heterosexuální zkušenost jen jednu, když nepočítá krátkodobé známosti z diskoték. „Bylo mi asi šestnáct až sedmnáct a zkoušel jsem vztah s holkou, takže došlo i na sex. Nechtěl jsem si připustit, že jsem gay a po ukončení tohoto vztahu jsem se začal zajímat už jen o kluky, ale to jsem se zajímal už i dřív.“ (Zdeněk)

Kristýna své heterosexuální vztahy popisuje tak, že už je nehodlá nikdy opakovat a byl to pro ni omyl. Měla také pouze jen jednu heterosexuální známost jako Zdeněk. „Byl to jen opravdu obyčejný úlet, nic víc za tím nebylo a ani to nehodlám opakovat a nejsem na to ani nijak pyšná. Tím, že vypadám a chovám se jako kluk, sem se spíš s klukama bavila a dělala plno klukovin.“

Jaroslav své zjištění o heterosexuální orientaci také zjistil na základě heterosexuální známosti. Začalo to v sedmé třídě, kdy se líbil jedné holce. Naučila ho líbat a po chvíli to s ní ukončil, protože to nebylo ono. „Pak byla chvíli pauza a od deváté třídy až do devatenácti se to rozjelo. Skoro každý víkend jsem se líbal s jinou. Jednou jsem i ručně uspokojoval holku na parketu. Bože, teď zpětně si připadám hodně komicky. No a v devatenácti mě konečně na jedné párty uhnala holka, která mě nějakou dobu chtěla. Šli jsme spolu do auta a tam zkoušeli sex. Sice jsme oba byli namol, ale má erekce nebyla dostačující, abych do ní dokázal pořádně vniknout, tak jsem se to snažil zachránit orálním sexem a po nějaké době jsme šli zpátky na párty.“ (Jaroslav) Po tomto zážitku usoudil, že to s holkami opravdu nepůjde.

Výjimkou nebyl ani můj informant Pavel. Ten byl také v mládí zamilovaný až po uši do kamarádky svých sester, s kterými trávil veškeré své dětství. Starší sestry ho často hlídaly a brávaly ho s sebou na různé akce, tak byl od malička ve společnosti starších, a to mu vyhovovalo. O jejich mužské známosti zájem žádný nejevil. Když nastoupil do první třídy, začal si všímat spolužaček a na prvním stupni jsem se hned do několika zamiloval. Nejdelší platonický vztah měl přibližně tři roky s holkou, s kterou se vídal každý den ve škole i po ní.

„Hrávali jsme si na maminku a tatínka, v zimě jsme chodili bruslit na potok nebo sáňkovat k lesu, v létě zase na třešně ke splavu. Už v tak nízkém věku jsem si uvědomoval, že je ideální partnerkou – byli jsme primusové třídy a dostatečně dominantní, že ostatní spolužáci nás poslouchali. Několikrát jsme se spolu líbali, i když jsem si hrál s některými spolužáky na doktory, nepřípadlo mi to nijak divné nebo neobvyklé.“ (Pavel)

5.3 Vlastní coming out neboli přijetí své vlastní sexuální orientace

Nyní si nastíníme momenty, kdy si informanti opravdu uvědomili, jak to s jejich sexuální orientací ve skutečnosti je. Jak se již zmiňovalo v předchozí kapitole, někteří si to uvědomovali v dětství, kdy jim přišlo odlišné, že si chlapec přeje na Vánoce barbie, jiní si to uvědomovali po heterosexuálních zkušenostech, ale ještě si nebyli zcela jisti a nechtěli si tento fakt připustit.

Často se v rozhovorech tedy narazilo na tzv. vžitou normalitu heterosexuality. To znamená, že většina si svou sexuální orientaci uvědomovala, ale nepřišlo jim to zcela „normální“. O tomto jevu se zmiňuje také Pavel. „To, že mě jakýmsi způsobem láká společnost kluků, jsem si byl vědomý, ale nepřikládal jsem tomu žádnou váhu.“ Do páté třídy základní školy vnímal holky jako stvoření, do kterých se zamilovávalo, pak se s nimi ženilo a plodily se děti. S kluky se stavěly bunkry, lítalo se po venku a hrálo na doktory. Dále se také Pavel rozpovídal o tom, že zásadní pro něho bylo kamarádství se dvěma spolužáky. S ministrantem Pavlem, dnes vysvěceným knězem, a poněkud introvertním spolužákem Zdeňkem. S těmi docházelo už v mateřské školce během odpoledního odpočinku k fyzickému kontaktu, ovšem nic takového jako pohlavní styk, ale k sexuálnímu vzrušení docházelo. „Ze záblesků si vybavuju všechny pohledné kluky z mateřské školy i prvního stupně základky, všímal jsem si jejich postavy v tělocviku, když se převlíkali anebo při plavání. Přemýšlel jsem, jak bych přesvědčil ostatní kluky, aby se zapojili do hry na doktory.“ Vzpomíná si, že bylo poměrně jednoduché je přesvědčit, byli velmi snadno ovlivnitelní. (smích) „Dnes je naprostá většina ženatá a mají rodinu, tak mi kolikrát vrtá hlavou, jak si to před sebou obhajují dnes. Zejména ministrant Pavel, se kterým byl kontakt nejčastější a dnes žije v celibátu.“

Jaroslav se zmiňuje o tom, že jeho uvědomění si své sexuální orientace bylo po vztazích s holkami a také, že si svoji odlišnost uvědomoval již v dětství a věděl, že je jiný. Tušil, že je něco jinak, takže můžeme usoudit, že to věděl od malička. Tvrdí, že žádná holka nebyla

ta pravá, co by v něm budila ten pocit osudovosti a jedinečnosti. Snažil se najít stále nějakou, která to v něm probudí, ale to se mu nedařilo. Začal si všímat toho, že se mu líbí partneri nejlepších kamarádek, a to už bylo na pováženou. „Nebo pokud se vám líbí jeden váš z mála klučičích kamarádů. Bylo divné ho mět za kamaráda, a přitom bojovat s tím, že mě přitahuje. No a samozřejmě jsem si to uvědomil u porna. Když se mé oči více dívaly na muže při sexu, tak pak už jsem začal vyhledávat jen muže, že ano.“

Libor se zmiňuje o tom, že si vše uvědomil již v dětství, ale jen kvůli rodině své myšlenky tlačil vždy v hlavě do rohu. „Pak jsem poznal moji bývalou přítelkyni a tyhle myšlenky úplně přestaly.“ Libor říká, že měl se svojí přítelkyní plnohodnotný vztah a na kluky nemyslel. V něm to ale nadále setrvalo, bylo to pouze potlačeno heterosexuálním vztahem, který trval několik let. Vše se ale změnilo po rozlučce ve čtvrtém ročníku na gymnáziu, kdy se mu jeho spolužák svěřil s tím, že má přítele. „V tu chvíli se vše změnilo. Začal jsem si uvědomovat, že budu asi taky na kluky. Všechno to, co jsem od dětství někde v hlavě tlačil, do roku se dostalo do popředí.“

Kristýna tvrdí, že to pro ni nebylo nic zvláštního. Její sexuální orientace ji nepřišla divná. Věděla to vždy a nepotřebovala si to uvědomovat nebo se přesvědčovat, protože to tak cítila a neřešila to. „Prostě to tak bylo, nebylo na tom nic divného. Já jsem byla ta, kdo psal holčákům, že se mi líbí a někam nezajdeme. Flirtování a svádění bylo v mé parketě. Jak říkám, věděla jsem to a cítila vždycky. Jinak samozřejmě, bavila jsem se víc s klukama, hrála fotbal, měla jsem větší sílu než holky, mohutnější postavu bez nějakých ženských rysů (naštěstí), krátký vlasy, více techničtější typ a sama sem se do té chlapské pozice stavěla. Jsem sice holka, která je na holky, ale já to tak neberu. Cítím se jako kluk, takže se беру normálně. Spíše bych řekla, že nezapadám do skupiny homo, ale trans.“

Zdeněk si to také uvědomil po vztahu s holkou. Přesně si to nepamatuje, ale okolo patnácti let si založil profil na gay seznamce a tam si psal s kluky. „Tehdy jsem si myslel, že jsem bisexuál. Po ukončení vztahu s holkou jsem svou bisexuální orientaci přehodnotil na homosexuální.“

Anna se svěřila s tím, že si svoji sexuální orientaci taky uvědomila ve věku jako Zdeněk, tedy okolo patnácti let. „Musím říct, že u nás v rodině a u rodičů nikdy nebylo tabu témata sex a jiné.“ Nikdy neslyšela nic zlého na jinou sexuální orientaci, takže to přišlo pozvolna, ale přiznává, že to pro ni bylo nepředstavitelné, že bude žít s někým jako homosexuální pár.

„No a? Každý jsme nějaký, jeden se zaměřuje na zadky, druhý na nohy a mně se hold líbí holky.“ Pro Annu to byl ze začátku docela boj. Často si kladla otázku, co na to řeknou ostatní lidé. Jak bude vychovávat děti a zda to to pro její rodiče a kamarády nebude těžké. Ale jak se již později ukázalo, byly to spíš jen obavy ve ni samotné.

Pavel se sebou také žádný problém neměl. Ví, že některé kamarády to trápilo, že jsou odlišní, ale jeho samotného ne. Starost měl spíše o okolí, protože pochází z věřící rodiny a rodiče jsou starší. Prakticky celou pubertu měl oddělenou lásku a tělesný chtíč. Na gymnáziu se zamiloval do dalších slečen, nicméně si i více všímal spolužáků. Škola byla ale pro něho na prvním místě, které se všechno podřizovalo, bylo to teda spíše okrajové. Svou orientaci si uvědomil více v šestnácti letech, tedy v roce 1999. „Na tehdejší jediné komerční stanici Nova vysílali každý pátek pořad Tabu moderovaný Romanem Šmuclerem, který si zval hosty a rozebíral s nimi témata, která byla v devadesátých letech považována za tabu. Dnes by nám připadla poměrně běžná, ale tehdejší společnost byla po totalitě hodně uzavřená. Pokud dotyčný chtěl, mohl vystoupit. Jednou bylo téma homosexualita a jak se takoví lidé seznamují. Zmínili, že internet, který byl tenkrát pouze ve státních institucích, by pro homosexuály velkým zlomem v seznamování. A já jsem tehdy jezdil k mamce na internet na noční a našel jsem tam nějaké seznamky a ty jsou vyzkoušel. To byl zlomový bod, kdy jsem začal aktivně vyhledávat známosti.“

Libor to měl o mnoho těžší než ostatní. V době, kdy měl dlouholetou přítelkyni si uvědomil, že je homosexuálně orientovaný. Bylo to pro něho velmi těžké období, ale zároveň byla pro něho jeho přítelkyně velkou oporou. „Musel jsem to říct své přítelkyni a taky mamce. Moc mi pomohla právě v tu dobu už bývalá přítelkyně a ten spolužák s jeho přítelem. Zjistil jsem, že se svět nezhroutil, jen se něco změnilo.“

Jaroslav si po připuštění své sexuální orientace nevěděl rady. „Nedělo se nic moc reálně, ale vevnitř jsem nevěděl, co teď. Bylo to zrovna při odchodu do Brna na vysokou, takže jsem už plánoval, že tam budu v anonymitě větší než v Kyjově a budu se moci třeba vyoutovat. Nejtěžší pro mě bylo pomyšlení, že nebudu mět super krásnou svatbu v kostele, nebudu mět pět dětí, a hlavně jsem se bál reakce nejlepších přátel.“ Jaroslavova odpověď na dotazovanou otázku ohledně vyrovnání se se svou sexuální orientací zní takto: „Já se s tím vlastně vyrovnával celý život. Přípravoval se na to, že to bude jinak. Samozřejmě jsem věděl, že rodičům homosexuálové nevadí a že svatbu pořád můžu mít a i děti, ale strach tam byl. Jednou jsme

v Brně pařili a po hádce mé kamarádky s jejím přítelem jsem se rozbřečel a nesmyslně nadával, že by si sebe měli vážit, že mají jeden druhého a já ne a ani mít nebudu, jelikož jsem gay. Tak jsme nakonec bečeli oba na zemi na chodbě a od té doby se spustil řetězec událostí. Soukromých přiznání ostatním přátelům a rodině.“

U Kristýny se rozhodně nic nezměnilo. Její život zůstal stejný, její chování a zájmy byly taky stále stejné a nenastala žádná změna. „Akorát sem zatím nenavazovala nějaké delší vztahy. Dlouhý a vážnější a snad poslední a trvalý vztah jsem navázala až teď před čtyřmi roky a doufám, že už to bude navěky.“ Kristýna se s ničím vyrovnávat nepotřebovala, protože byla vůdčí typ. Neměl s ní nikdo problém a ani ona s nikým. Věděla to o sobě odjakživa a nijak to neřešila, protože se necítí jako holka, jako lesba, které se líbí holky, ale cítí se spíše nebo jednoznačně jako kluk. „Obyčejný a normální kluk, kterému se líbí obyčejné a normální holky.“

5.4 Navazování prvních homosexuálních vztahů

V této kapitole budou popsány první homosexuální zkušenosti, vztahy či lásky informantů. Již v předchozí kapitole je zmíněno, že Pavel či Zdeněk začali vyhledávat homosexuální známosti prostřednictvím seznamek na internetu.

„Tak částečně jsem si našel cestu sám už v mateřské školce, kdy jsme si s ministrantem a případně jinými kamarády hráli na doktory a různě se dotýkali. Ovšem první skutečné seznamování probíhalo na internetových seznamkách.“ V té době byl internet novinkou, takže rychlost byla velmi pomalá, stránek v češtině málo, možností moc nebylo. Na portálu seznamka. „Já jsem odpověděl na několik inzerátů. Tenkrát nebyly ještě rozšířené digitální fotoaparáty, tak se člověk musel popsat a snažil se zaujmout tím, co o sobě napíše. Fotografie jsem si dokonce jednou vyměnil klasickou poštou, takže doma se hned ptali, kdo mi to píše.“ Pavel se zmiňuje o tom, že seznamování bez fotek bylo pro něho opravdové dobrodružství, protože až do posledního okamžiku jsme nemohli tušit, kdo přijde na domluvené rande. Nevýhodu to mělo v tom, že seznamování bylo zdlouhavé a výhodou naopak v tom, že se člověk nesoustředil primárně pouze na vzhled, ale zaujaly ho i jiné věci. Internet tak určitě změnil seznamování zásadním způsobem. V době, kdy se začínal seznamovat Zdeněk již neměl takové dobrodružství jako Pavel. Internet byl v pokročilejším stádiu a nabízel mnoho možností, tudíž neměl takový problém se seznamováním. Jeho první navazování vztahů probíhalo také přes seznamku iboys.cz, kde si s někým psal delší dobu a až poté

se rozhodl, jestli se s daným člověkem sejde nebo ne.

Libor popisuje, že jeho navazování homosexuálních vztahů bylo velmi bouřlivé. „Bylo to hodně bouřlivé (smích). Gay bary a tak. Potřeboval jsem k tomu spoustu alkoholu, ráno jsem měl k tomu vždy velkou morální kocovinu.“

Jaroslav se seznamoval podobně jako Pavel a Zdeněk, jejichž seznamování je popsáno výše. „No jak jinak než přes seznamku. Vtipné bylo, že jsem se přiznal a všem to postupně řekl, ale přitom jsem to nikdy s klukem nezkoušel. Tomu se taky mnoho lidí divilo, ale já jsem to prostě cítil, že muži hrají prim.“ Většina jeho kontaktů byla přes seznamku. Jen asi dva nebo tři kontakty byly náhodně venku a pak pár z gay baru. „Tam je to jistota, vždy můžeš odejít s někým. Teda když jsi pohledný nebo pohledná (smích). Svět je povrchní, a to nemám rád, proto do gay barů nechodím.“

Kristýna měla ze začátku pouze krátkodobější známosti a až poté měla dlouhodobější vztah, který trvá nadále. Ze začátku měla jen krátkodobé známosti, až potom teda vážný a krásný vztah, který trvá již čtyři roky. „Úplný standart. Napsaly jsme si něco o sobě..., i když jsme se už znaly od mala a od vidění znaly, z ničeho nic jsme na sebe začly narážet na různých místech a mrkat po sobě a pak jsme si napsaly a bylo to (úsměv). Nijak neobvyklé než u normálních párů.“

Anna tvrdí, že navazování homosexuálních vztahů je běžné jako každé jiné. U ní začalo navazování prvních homosexuálních vztahů také na seznamce jako u předešlých informantů. „Bylo to běžné jako každé jinačí na sociálních sítích. Přece jenom žijeme v malém městě a za někým dojít a říct: „Ahoj, seš na holky?“ To je docela dost nepředstavitelné, a přece jenom pro určitou sortu lidí je to nepředstavitelné téma. No, s Týnkou to bylo trochu jiné.“ Jak uvádí informantka, znaly se od malička, věděly o sobě, ale nebyly žádné kamarádky. „To teda ani náhodou.“ (smích). A pak se začaly náhodně potkávat. „Občas jsme na sebe narazily ve městě, a tak a já si řekla: „Čoveče, ta je fakt pěkná.“, no, a tak to vzniklo.“

5.5 Vnější coming out aneb svěření se rodičům či rodinným příslušníkům

Po přijetí své sexuální orientace je velmi nezbytnou částí vnější coming out. Je nutné pečlivě

zvážit, kdo bude tou osobou, které svěříme své tajemství. Rodina hraje v životě jedince důležitou roli, a proto je vhodné se s touto situací také svěřit i v ní. Reakce rodin na homosexualitu jsou velmi individuální a odlišné, ale i přes to všechno by se měla rodina postavit a být oporou pro jejich blízkou osobu, která tímto coming outem musí přijít a mnohdy to nebývá zrovna lehké.

Pavel tvrdí, že svěřit se doma byla jeho noční můra. Sestrám se svěřil hned a jejich reakce byla velmi pozitivní, byl jejich mladší bratr a když dospívaly, tak ho s sebou všude braly a držely nad ním ochrannou ruku. Nejtěžší bývá chvíle, kdy se s touto skutečností musíme svěřit rodičům. „Z rodičů jsem měl ovšem respekt a chtěl jsem to oddalovat tak dlouho, jak to bylo jen možné. Bohužel moje plány překazil můj první kluk, který neunesl rozchod a různě mě vydíral, vyhrožoval, že to zavolá rodičům a vše řekne. Báł jsem se, ale nakonec jsem nepodlehł a on to udělal.“ Na jednu stranu mu ulehčil situaci, odvahu by nacházel těžko, na druhou stranu to bylo od něho nepředstavitelně hnusné. „Díky této zkušenosti si stále pamatuju jeho jméno a spoustu detailů, jinak to byl člověk, který parazitoval na štěstí druhých a nebył schopný nějakého normálního vztahu.“

Dále Pavel pokračuje v tom, jak na to zareagovala jeho rodina. Zmiňuje se o tom, že se to všechno stalo v červenci, kdy byl na brigádě v Brně a u rodičů v ten okamžik nebydlel. Jejich reakci zná jen tedy zprostředkovaně přes sestry. „Vím jen, že tatěk se opil a mamka se nijak neprojevila, asi promodlila kolena sama u sebe v ložnici.“ Tehdy žila ještě jeho babička, pro kterou byl její nejoblíbenější vnuk. Byla to částečně i shoda náhod, protože se narodil v březnu 1993 a její manžel zemřel v srpnu téhož roku, tak se na něho hodně upnula a celé dětství a dospívání byla pro Pavla druhou maminkou. Ráno ho budila do školy, chystala svačiny, odpoledne na něho čekala a spolu se i učili. „Reakce babičky mě překvapila, protože jako jediná se se mnou o tom byla schopná bavit. Dodnes si vybavuju její výtávání se: „Pavličku, a co chlapci v Brně?“. S rodiči jsme si o tom pořádně nepromluvili, občas se zeptají, ale to je všechno. U nás v rodině se nic otevřeně neprobírá, což je na jednu stranu dobře, protože se hlasitě nehádáme, nekřičíme, vše se tak nějak přechází. Na druhou stranu to dobré není, protože by si člověk chtěl o něčem povykládat, svěřit se, ale neví, jak má začít. Takže na projevy lásky máme u nás v rodině každý svého psa, kočku nebo králíka, kde si to vynahrazujeme.“ Neznamená to, že by se neměli rádi, to vůbec ne, tvrdí informant. „Jen si to neumíme říct. Já jsem to ale vždycky cítil a bylo pro mě mnohem cennější vidět, jak mají o mě rodiče strach, než aby mě pusinkovali, kdykoliv když přijedu.“

U Libora to velmi těžce nesla jeho maminka, která to brala velmi špatně. Byla týden v posteli, nemohla jíst, chodit do práce. Zakázala mu to také říct tatínkovi. „Bála se, že mě odstříhne.“ V tu dobu začínal studovat výšku. Postupem času to ale bylo lepší. „Vlastně jsem se asi se špatným přístupem od kamarádů neseťkal. Moc mi to pomohlo.“

Libor se hodně bál reakce svého otce, kterému to sdělil až o několik let později. Chtěl mu to říct sám a osobně, protože už v té době to vědělo dost lidí a nechtěl, aby se to dozvěděl od někoho jiného. Poté se ukázalo, že největší problémy bude mít se svým strýcem. Tatínkovi to řekl asi po třech letech, kdy už to vědělo spoustu lidí a on se bál, že se to dozví od někoho jiného. Jeho tatínek vlastně nijak nereagoval, dodnes to neřeší. „Ostatní z rodiny v pohodě, jen můj nejmíň oblíbený strýček, kterému to oznámila teta, se choval jako vůl, ale to jen před ní. Řekl něco ve smyslu, že už nepatřím do jeho rodiny atd. Ten člověk je pro mě důležitý asi jako hovno na botě (smích), takže je mi to úplně jedno. Docela rád ho škádlím a dělám si kvůli jeho zabeđenosti srandu se sestřenkami od jiného strýce – mají ho rádi stejně jak já.“

Anna se vyskytla v situaci, která pro ni byla docela obtížná a stresující. V době, kdy měla přítelkyni si uvědomila, že má zájem i o stejné pohlaví. „No, jelikož jsem měla přítelkyni a když došla Týnka, tak jsem vedla dva životy.“ Ona, ta o tom věděla, že jsem s ní, ale ona ne, takže to pro ni bylo náročné. „Týna chodila čím dál víc k nám domů a sedla si s mamkou, hlavně jako s kamarádkou a tak. Já se poté rozešla s mým bývalým, tak jsem jednou večer došla za mamkou s brekem, že teda s Týnou doopravdy jsme a mamka s ledovým klidem odpověděla: „No a? Já už to dávno vím.“ A mně spadl neskutečný kámen ze srdce.“ Tátovi to Anna nikdy neřekla, spíše to nechala na její mamince a vzal to skvěle. „Řekla bych, že má dokonce víc rád Týnku než mého bývalého, a to proto, že mají dost společného. Navíc, Týnka není klasická holka, že jo. Přece jenom vypadá jako kluk, takže bych řekla, že když nechtějí, neřeknou to, ale vím, že to řekli i svým známým i vzdálenější rodině a všichni to vzali v pohodě. Přece mi za to hlavu neutrhnou, že jo.“ V rodině Anny nepřišlo od nikoho odmítnutí a všichni mají její přítelkyni rádi. Vzali to tak, jak to je a přednější pro ně bylo to, že je jejich Anna šťastná.

U Kristýny to probíhalo také podobně jako u Anny. Žádný člen z rodiny s jejím svěřením neměl problém a všichni se k této situaci zachovali skvěle. „Nic tragického, žádná pohroma. Naši to taky věděli a brali to úplně normálně. Nic sme neřešili, neprobírali, jen jsem došla sice teda s brekem, jsem našim představila přítelkyni s tím, že sem měla strach, co mi řeknou

a oni mě objali a řekli mi, že jsem praštěná a proč brečím (smích) a úplně se mi vysmáli, že co to hraju za divadlo, že to věděli..., takže to bylo velmi zábavné a příjemné.“ K žádnému odmítnutí u Kristýny neproběhlo. Doma se o tom moc nebavili. „Takže jsem přítelkyni představila a nic víc.“ Žádné rozebírání, nadávky, odmítání, úšklebky, nic takového vůbec.“ Z rozhovorů vyplývá, že se informanti nejdříve světili s danou skutečností svým maminkám a až po nějaké době tatínkům, protože se báli jejich reakce.

Nejinak je tomu také u Jaroslava. „Všichni to vzali dobře, žádné odmítnutí nenastalo. Finálně s tím měla asi největší trápení mamka. Hledala pořád chybu, proč se to stalo a hledala ten důvod.“ Na otázku, jak probíhalo svěření se se svojí orientací rodičům odpověděl: „Smutně, vtipně, šokující. První byla samozřejmě mamka. Když jsem ji foukal vlasy, tak jsme měli debatu o životě a já si řekl, že teď nebo nikdy.“ Jeho maminka si to nechala pro sebe. Zatím usoudili, že tatínek není připraven. „Niméně, s kamarádkou jsme se opili a opilí přišli do naší hospody, kde pracovat strýc, což bratr od taťky. Trochu jsme vyváděli, tak nás vyvedl a já agresivně reagoval a začal mu nadávat do homofóbů a on to nechápal, až pak po dalších mých řečích mu to došlo, a i pár mladým lidem, co stáli opodál. To mělo za následek můj úplný coming out.“ Po jeho bývalé střední škole se to hned rozneslo, stejně tak i doma. Tatínek se to také po tomto incidentu dozvěděl a řekl mu, že je všechno v pořádku a nemá si s tím dělat hlavu. „To samé mi později řekl i strýc a spíš je mrzelo, že jsem se bál to říct a neřekl dřív.“ Jeho okolí mělo podezření již dávno. „Ty panenky (smích).“

Maminka ze začátku Zdeňkovi tvrdila, že se to ještě může změnit, ale on si byl své sexuální orientace plně vědom. „Mamka mi řekla, že se to možná změní a jí ji řekl, že ne. Pak se s tím asi vyrovnala a taťkovi nevím, kdo to řekl. Nemluvíme o tom spolu. Ségra mi řekla, že si to myslela a mladšímu bráchovi to neříkal, protože byl ještě malý. Ze začátku to bylo všechno divné, pak se to ale vrátilo do normálu.“

Pavel se také rozpovídal o tom, zda homosexuality ovlivnila vztahy v rodině. Jeho vztah s rodiči nebo rodinnými příslušníky se po jeho svěření nijak nezměnil. Jeho orientace nehraje prakticky žádnou roli, všichni o ní ví, chápou ji, ale je to spíše okrajová záležitost. S rodinou se vídá poměrně málo, protože bydlí v Praze a do Bohuslavic, odkud pochází, jezdí pouze na odpoledne několikrát měsíčně a u rodičů ani nepřespává. „Není čas tedy na nějaké svěřování. Vědí, že mám mnohaletý trvalý vztah, několikrát se viděli, ale určitě se to nedá srovnat třeba s mými švagry, se kterými byl mnohem intenzivnější, nejde tedy vůbec mluvit o nějakém začlenění do rodiny.“ Pochází z malé vesnice na jižní Moravě, kde by se klepy rychle

rozesly, tak si své osobní záležitosti nechává pro sebe a ve městě si žije po svém. „Výjimkou jsou mladší členové naší rodiny, mé neteře a synovec, za kterými jezdím o víkendů do Brna a trávíme spolu volný čas.“

5.6 Vliv náboženství na homosexualitu

Pavel se svěřil s tím, že náboženství u něho v rodině hraje důležitou roli, protože jeho maminka je silně věřící. Jeho maminka pochází z věřící rodiny, ale tatínek ne. Všichni byli pokřtěni, byli u biřmování, ale jeho tatínek s nimi do kostela nikdy nechodil. I když měly jeho sestry církevní sňatek, tak ty své děti k víře dále nijak nevedly. „Nejvíce věřící je maminka, která všem připomíná, aby na Boha nezapomínali – bez Božího požehnání, marné lidské namáhání.“ Teď se nyní Pavel snaží do kostela chodit pravidelně, nicméně tomu tak vždy nebylo.

„Když jsem po maturitě odešel z domova, tak jsem do kostela chodil minimálně. Loni jsem měl opravdu na kahánku. Selhala mi játra a diagnostikovali mi jaterní cirhózu. Vrátil jsem se k víře a chtěl tak poděkovat Bohu za to, že mi dal ještě šanci žít. Zašel jsem po mnoha letech ke zpovědi, kde mě ovšem čekalo velké překvapení, protože jsem kvůli své orientaci nedostal rozhřešení. Byl to snad ještě větší kopanec než zpráva od lékařů, že se nedožiju vysokého věku. Cítil jsem velkou nespravedlnost, protože díky své orientaci znám spoustu homosexuálních kněží, včetně kluka, se kterým jsem si v mládí hrál „na doktora“ a nedávno byl vysvěcen na kněze, kteří nedodrží celibát, a to vím z osobních zkušeností. Podle jeho názoru jsou církve a Bůh naprosto odlišné věci – pokrytectví církve ohledně utlání znásilňování, odsuzování homosexuality, a přitom polovina z nich tak dělá, je prostě odporné – úplně na to sedí: kázat vodu, pít víno.“ Nechce věřit tomu, že by Bůh zatratil jenom kvůli tomu, že chtěl někdo dávat lásku. Může lidi zatratit za spoustu jiných smrtelných hříchů, ale nevěřím a hlavně doufám, že homosexualita není důvodem uvržení do pekelného ohně.“ (Pavel)

Jaroslav se také zmínil o náboženství a homosexualitě a zastává názoru, že orientace nemá na víru vliv. „Víra položila základy stereotypům a ty moji rodinu ovlivnily asi jako všechny lidi na světě. Mně osobně vytvořila v hlavě obrázek dokonalého soužití muže, ženy a jejich dětí a jen to je to nejhezčí. Později jsem díky internetu a televizi viděl, že to jde i jinak.“ Vždy věděl a věřil, že jestli Bůh existuje, tak mu homosexualita určitě nevadí, jinak by totiž nedovolil, aby stvořila jeho samotného. „Takže jsem měl jasno, všichni jsme

si rovni, no matter what. Nevím, jak to říct česky (smích). Díky tomu jsem nikdy nikoho nechtěl prvoplánově zahanbovat nebo odsuzovat, a to nedělám dodnes.“

Zdeněk také tvrdí, že nikdy sexuální orientaci kvůli náboženství neřešil. Náboženské názory vůči homosexualitě m přijdou zbytečné, jako ze středověku. Jaroslav má k víře vztah kladný. Podle něho homosexualita byla vždy a vždy bude. „Kdo ví, jestli Ježíš nebyl též homosexuál. Rozhodně je mi vzorem. Byl spravedlivý a hodný.“ Zastává názoru, že by si lidé měli uvědomit, že psaná slova si někdo z velké části vymyslel, podle názoru většiny nebo i podle svého subjektivního a pak ho všem vnutil. „Kdyby se v Bibli psalo, že je v pořádku mít za partnera muže, tak by byli divní heterosexuálové. Proto zastávám názor, že víru má člověk v sobě, a ne v kostele, mešitě nebo v knize. V sobě uvnitř. Rád někdy zajdu do kostela, jelikož Bible je i plná poučení, které když člověk pozná, ulehčí si tím život. Víra je důležitá, ale není podmíněna náboženstvím.“ Anna se také vyjádřila k otázce ohledně náboženství a homosexuality a neřekla by, že by Bůh člověka jinak sexuálně zaměřeného neměl rád. „Myslím si, že přece takovou tě přece jen stvořil, né? Tak proč by neměl rád člověka i s jeho veškerýma sexuálníma úchylkama. Jsme lidi a každý za svůj život zhřeší. Já jen nechodím do kostela prosit o odpuštění, já si to vyberu až umřu.“

Libor díky své sexuální orientaci otevřel svým rodičům oči. Změnil jim jejich postoj k homosexualitě, i když jsou věřící a myslí si, že díky němu na to mají už jiný názor. „Bůh netvoří jen hetero (smích). Víra byla důvodem, proč mi to asi tak trvalo si vše uvědomit. Oficiální náboženské názory jsou ze středověku. Neoficiální, mamčin brácha je kněz, znám i jiné kněze, je vždy na daným knězi, to je výhoda velkého města, můžu do kostela, kde se mi líbí, ne jeden na vesnici, kde kněz má hodně odlišné názory.“ Pavel uvádí, že ho víra moc neovlivnila. Nikdy nelitoval toho, že je homosexuálně zaměřený, bylo by to pro něho jako by litoval, že má zelené oči, tvrdí. „Hnědé nebo modré by byly lepší, ale je to prakticky úplně jedno. Někdo by mohl říct, že si z víry vybírám jen to, co se mi hodí, ale ani církve nebere Bibli doslovně v jiných otázkách – žena se nekamenuje, když není panna v den svatby...“

6 SHRnutí VÝSLEDKŮ

Data zjištěná výzkumem vypovídají o tom, že všichni respondenti měli krásné dětství, tudíž i krásné vztahy v rodině. Většina informantů si také svoji odlišnost uvědomovala již v dětství, ale ještě tomu nevěnovali takovou pozornost a nedokázali tuto skutečnost nijak pojmenovat. Vyzkoval to například fakt, že si informanti vyhledávali spíše společnost mezi opačným pohlavím, kdy se kluci bavili spíše s holkami a dívky s kluky. Kvůli takovému chování byl také mezi nimi zaznamenán fakt, že dva z nich byli šikanováni. Takové chování mezi vrstevníky se projevovalo pouze na základní škole, kde se dotyčným posmívali za jejich odlišné chování.

S respondenty se dále hovořilo o jejich heterosexuálních vztazích. Kdy se všichni informanti svěřili s tím, že si takovým heterosexuální vztahem prošli. Tato zkušenost je značně ovlivnila. Pomohly jim v tom, že si svou sexuální orientaci potvrdili a heterosexuální vztah vyhledali pouze na základě toho, aby si své tvrzení ujasnili. Spíše se jednalo pouze o krátkodobé známosti v průběhu vnitřního coming outu, když informanti v podstatě hledali své vlastní já a snažili se sobě samému porozumět. Dva se ale také přiznali k tomu, že měli vztah s opačným pohlavím, který trval několik let a byl to vztah plnohodnotný. To, že tento vztah měli bylo převážně z důvodu, že si svoji sexuální orientaci nechtěli připustit, tudíž se to snažili maskovat před okolím heterosexuálním vztahem.

Informanti svůj coming out prožívali odlišně a velmi individuálně. Ženy si svůj zájem o stejné pohlaví uvědomily o něco později než muži. Z rozhovorů také vyplývá, že u jedné informantky to není stav trvalý, kdežto u všech mužů se potvrdilo, že jsou všichni se sebou vyrovnání a ví, co chtějí. Většina si svoji odlišnost uvědomovala již v dětství a také, jak je zmíněno, někteří až po heterosexuálním vztahu. Všichni se s touto skutečností ale nakonec ztotožnili a vyrovnali a nic by na sobě neměnili. Jsou se sebou spokojeni a šťastni.

Shodli se také na tom, že si pro svěření vybrali nejdříve okolí a až poté maminku, tatínkovi se svěřili až o několik let později z důvodu, ve kterém hrál největší roli strach a také obavy. Čím více respondentům na rodičích záleželo, tím to pro ně bylo těžší, protože se domnívali, že je kvůli své sexuální orientaci zklamou. Rodiče všech informantů se s tímto faktem ale nakonec smířili, i když u některých to trvalo delší dobu kvůli víře, která v některých rodinách hraje velmi důležitou roli. Pouze u jednoho informanta se s tím nesmířil jeho strýc, který je knězem.

Nevykazuje se, že by sexuální orientace u informantů ovlivňovala jejich soukromí. Víra v rodině se neprojevila ani také jako zábrana, i když někteří tvrdili, že jsou jejich rodiče silně věřící. Víra v rodině vztahy nepřetrhala, protože rodina vždy dala přednost před vírou tomu, že své dítě vidí opravdu šťastné.

7 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Nelze jednoznačně definovat, jak bychom mohli člověku s homosexuální orientací pomoci a také jak bychom přiměli společnost k tomu, aby o homosexuální menšině nepanovaly stále nepravdivé předsudky a přistupovalo se k ní s úctou a porozuměním. Bohužel zřejmě nikdy nenastane okamžik, kdy by ze společnosti tyto předsudky zcela vymizely. Jak již bylo zmíněno dříve, člověk je tvor zcela individuální, každý jedinec má individuální názory, a tak to bude také i s názory na homosexualitu.

Pro homosexuální jedince, stejně tak jako pro heterosexuální většinu, představuje klíč ke spokojenému životu především vyrovnání se svými vlastními odlišnostmi, ať už se jedná o sexuální orientaci nebo jinou odchylku od toho, co je považováno lidskou společností za v daném místě a čase jako normální.

Sexuální chování člověka je stabilní a v průběhu života se až na výjimky nemění, z čehož vyplývá skutečnost, že změny by měly probíhat především na straně druhé, tedy přetvářet okolí tak, aby byla homosexuální menšina do společnosti integrována a respektována jako plnohodnotný a rovnoprávný součást lidské společnosti. Způsobů, jak toho dosáhnout, je celá řada. Je velmi důležité, aby společnost byla o daném tématu více informována, protože stále neexistuje dostatečné množství literatury, která se zabývá homosexuální orientací v porovnání s literaturou v zahraničí. Bylo by také vhodné, aby se o této problematice více mluvilo na veřejnosti a homosexualita se nebrala jako něco jiného, co do naší společnosti nepatří. Zvýšení povědomí veřejnosti dosáhneme cílenou osvětou s využitím různých komunikačních kanálů, ať už se jedná o tradiční tištěnou formu určenou spíše pro rodiče a starší generaci, tak využití moderních prostředků, především sociálních sítí a internetu.

Co se týče přínosu pro jednotlivé vědní disciplíny, získaných poznatků by se dalo využít obzvláště v oblasti psychologie i sexuologie. Na území ČR existuje celá řada specializovaných středisek, jejichž služeb mohou využít homosexuální jedinci i jejich rodinní příslušníci. Věřící homosexuály je možné odkázat na Logos, což je křesťanská LGBT organizace působící v Praze, Brně, Ostravě a Hradci Králové a na pravidelných měsíčních setkáních se řeší aktuální témata.

ZÁVĚR

Zpracováním dat získaných prostřednictvím kvalitativního výzkumu bylo zjištěno, že si většina informantů svoji odlišnost uvědomovala již v dětství, nicméně nepřikládali tomuto zjištění příliš velkou váhu a nedokázali tuto skutečnost nijak pojmenovat. Všichni informanti si prošli heterosexuálními vztahy, které jejich vnímání a pohledy na sebe samotné značně ovlivnily. Všechny dotázané spojuje také fakt, že se se svou odlišnou orientací svěřili svému nejbližšímu okolí – a to v takovém pořadí, kdy coming out před vrstevníky a přáteli předcházela coming outu před rodinnými příslušníky. I zde je možné pozorovat jisté shodné rysy – maminka byla prvním členem rodiny, kterou se situací obeznámili, tatínkovi se svěřili až o několik let později, hlavní roli hrál strach a také obavy z odsouzení. V neposlední řadě je možné identifikovat také jistou přímou úměrnost mezi hloubkou rodinných vazeb a samotným coming outem. Čím více respondentům na rodičích záleželo, tím pro ně bylo těžší se o své tajemství podělit, protože se domnívali, že je svou sexuální orientací zklamou.

Coming outem rozumíme proces, který začíná počátečním poznáváním sebe samotného a uvědomováním si své sexuální orientace a končí svěřením se svému okolí. Za nejproblematičtější fázi coming outu bývá považováno především svěřením se rodinným příslušníkům, obzvláště pak rodičům. Rodiče by měly být svým dětem oporou, neotáčet se k nim zády a podat jim pomocnou ruku, protože rodina je základní funkční jednotkou lidské společnosti. Coming out představuje v životě homosexuálních jedinců zlomový okamžik, protože přestávají vnímat vlastní homosexualitu jako něco zvláštního.

Empirická část potvrdila obecné povědomí veřejnosti, že sexuální orientace informantů nemá zásadní vliv na jejich soukromí. Víra a coming out se v jejich rodinách se neprojevil jako překážka, i když někteří z informantů uvedli, že jejich rodiče jsou silně věřící. Z výsledků kvalitativního šetření také vyplynulo, že coming out vzájemné rodinné vazby nijak nenarušil.

Postoje k homosexualitě se liší v závislosti na místě i čase. Kultura obecně představuje klíčový aspekt pro přijetí či odmítnutí homosexuálních jedinců nejen nejbližším okolím, ale také celou společností. Dříve se na homosexualitu nahlíželo jako na něco špatného a nemravného, homosexualita byla postavena mimo zákon a homosexuální chování bylo klasifikováno jako trestný čin. V současnosti jsou lidé s homosexuální orientací společností re-

spektováni a mají stejná práva a s nimi neodmyslitelně i povinnosti jako heterosexuální většina.

Příčiny homosexuality nebyly dodnes jednoznačně určeny, stále tedy zůstává nezodpovězena otázka, proč homosexualita vzniká. Sexuální orientace je určena výběrem partnera, tedy jak jsme sexuálně orientovaní rozeznáváme podle toho, zda si vybíráme partnera opačného či stejné pohlaví. Sexuální orientace se utváří již v dětství. Je to něco, co již nemůžeme změnit do konce života. Sexuální identifikace představuje, jak na sebe samotného nahlížíme my sami, jak se člověk cítí uvnitř ve svém těle. Sexuálním chováním rozumíme, jak se prezentujeme na veřejnosti. Je projevem sexuálního chování a sexuální identifikace, nicméně toto tvrzení nelze považovat jako obecně platné, protože se lidé mohou na veřejnosti chovat a vyjadřovat odlišněji, než se ve skutečnosti cítí.

Výzkum prokázal, že rozdíl mezi mužskou a ženskou homosexualitou není markantní. Ženy si svůj zájem o stejné pohlaví uvědomují ve srovnání s muži později a tento zájem nemusí být stavem trvalým. V průběhu života se u žen zájem o opačné pohlaví může ještě změnit, u mužů už to tak většinou není. Ženská homosexualita je také na veřejnosti méně nápadná než ta mužská.

Homosexualita představuje stálé téma v oblasti sociální pedagogiky, nicméně i tak přetrvávají v oblasti výzkumu v českém prostředí značné mezery. V rozsahu daném bakalářskou prací nebylo možné analyzovat problematiku coming outu v katolických rodinách komplexněji. Budoucí výzkum by se mohl zaměřit na analýzu reakcí druhé strany, tedy rodičů, případně ostatních rodinných příslušníků. Dostatečný počet respondentů by byl zajištěn prostřednictvím křesťanské organizace LGBT věřících Logos, s níž byla během sběru dat navázána spolupráce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.
- [2] Děti a jejich sexualita: rádce pro rodiče a pedagogy. V Brně: CPress, 2014. ISBN 978-80-264-0290-9.
- [3] FAFEJTA, Martin. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Jan Piszkie-wicz, 2004. 159 s. ISBN 80-86768-06-6.
- [4] HELMINIAK, Daniel A. *Co vlastně Bible říká o homosexualitě?* 1. vyd. Brno: Cen-trum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007. ISBN 978-80-7325-122-2.
- [5] JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. V Praze: Ka-rolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.
- [6] PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava a Jan RABOCH. *O sexualitě a partner-ských vztazích*. Praha: Galén, 2005. 196 s. ISBN 80-7262-323-0.
- [7] PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hle-dají sami sebe*. Brno: STUD Brno, 2002. 36 s. ISBN 80-238-8850-1.
- [8] SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2007. 224 s. ISBN 978-80-7367-250-8.
- [9] ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- [10] ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vě-dách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
- [11] ZVĚŘINA, Jaroslav a Václav BUDINSKÝ. *Vše o sexu: Sexuologie a sexuální praxe pro každého*. Praha: Euromedia Group, 2004. 336 s. ISBN 80-249-0460-8.
- [12] HALAMA, J., *Homosexualita, etika a církev* [online] [cit. 2017-02-17] Dostupné z: <<https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=bG9nb3Njci5jenxsb2dvcyljZXNrYS1yZXBlYmxpa2F8Z3g6NGFIMzU2ZGU2MmQyMTgyNA>>

- [13] ČLOVĚK V TÍSNI, *Homosexualita* [online] [cit. 2017-02-17] Dostupné z: <<https://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/pgps/ikvz/podkapitoly/b06gayove/03.pdf>>
- [14] –HSX–, *Sexuální orientace* [online] [cit. 2017-02-17] Dostupné z: <<http://www.004.cz/sexualni-orientace>>
- [15] FAMOUS, *Homosexualita vzniká při raném vývoji mozku* [online]. [cit. 2017-02-14] Dostupné z: <http://ona.idnes.cz/homosexualita-vznika-pri-ranem-vyvoji-mozku-fnq-/vztahy-sex.aspx?c=A080616_152715_ona_telo_jup>
- [16] ZETÍKOVÁ, Michaela, *Jak přežít coming out* [online] [cit. 2017-02-17] Dostupné z: <https://psychologie.cz/jak-prezit-coming-out/>
- [17] IAPSA, *Ženská homosexualita* [online] [cit. 2017-03-2017] Dostupné z: <<http://www.ia-psa.cz/stary/ARTICLES/Ženská%20homosexualita%20z%20hlediska%20současné%20psychoanalyzy.pdf>>
- [18] SVĚDKOVÉ JEHOVOVI, *Co Bible říká o homosexualitě?* [online] [cit. 2017-02-17] Dostupné z: <<https://www.jw.org/cs/co-rika-bible/otazky/bible-a-homosexualita/>>

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1. - Jména homosexuálních informantů z výzkumného šetření

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Tazatelské otázky

- 1) Jak hodnotíš své dětství? Měl/a jsi pocit odlišnosti?
- 2) Popiš mi prosím Tvé heterosexuální známosti či zkušenosti, pokud jsi nějaké měl/a?
- 3) Za jakých okolností sis poprvé uvědomil/a svůj zvýšený zájem o opačné pohlaví?
- 4) Jak probíhalo uvědomování Tvé sexuální orientace?
- 5) Popiš mi prosím, jak ses se svou orientací vyrovnal/a?
- 6) Jak probíhalo Tvé navazování prvních homosexuálních vztahů?
- 7) Jak probíhalo tvé svěřením se o své orientaci rodičům či rodinným příslušníkům?
- 8) Jak bys zhodnotil/a či popsal/a vztah s rodiči či rodinnými příslušníky po oznámení své sexuální orientace?
- 9) Jakou roli hraje náboženství ve Vaší rodině?
- 10) Jak dle Tvého názoru víra ovlivnila postoj Tvých rodičů či rodinných příslušníků na homosexuální orientaci?
- 11) Jak se díváš na náboženské názory vůči homosexualitě?

Příloha č. 2 – Úseky rozhovoru s respondentem

T: A jak hodnotíš své dětství?

P: Moje dětství bylo prakticky idylické. Nevybavuju si, že by se rodiče přede mnou hádali. Jsou o generaci starší, než rodiče mých vrstevníků, tak nebyli tolik akční jako ostatní, na společné dovolené jsme jezdili pouze do mých sedmi let, pak jsem už jezdil sám, většinou se školou. Nikdy mi to moc nevadilo, věděl jsem, že tatěk na tom není zdravotně nejlépe a mamka světoběžnice zrovna taky není.

T: Pocit'oval jsi nějakou odlišnost?

P: No, pocit odlišnosti jsem nejdřív nevnímal, to přišlo až v pubertě, kdy jsem se věnoval více škole než lumpárnám. Nehrál jsem fotbal, nekouřil jsem, ani nepil, nechodil jsem za školou, stýkal jsem se prakticky pouze s vrstevníky z nižšího gymnázia nebo kamarády, spíše kamarádkami, se kterými jsem chodil do kostela. To neznamená, že bych doma ležel v knížkách. Bavili jsme se prostě jinak, setkávali jsme se pravidelně v sobotu, hráli hry, jezdili na výlety, v létě k někomu na chalupu, všechno to bylo pod záštitou Fideláků,

což bylo sdružení mladých věřících. Jiní kamarádi mi moc nevyhovovali, vzájemným pozdravem to končilo. Byl jsem pro ně pouze šprt, který chodí do kostela a k nim sem nezapadal. Ani jsem nechtěl, byli hloupí a nevychovaní a svoji odlišnost jsem bral jako přednost. Tenkrát jsem vůbec netušil, že se budeme lišit ještě v něčem jiném.

T: Přitahovalo tě opačné pohlaví?

P: Tak jako každý, tak i já jsem byl v mládí zamilovaný až po uši. Starší sestry mě často hlídaly a brávaly mě sebou na různé akce, tak jsem byl od malička ve společnosti starších, a to mi vyhovovalo. Dokonce jsem se tehdy platonicky zamiloval do Ivany Procházkové, kamarádky mé sestry, později také do sestřenice, obě byly o 10 let starší než já. O jejich mužské známosti jsem zájem žádný nejevila. Když jsem nastoupil do první třídy, začal jsem si všimnout spolužaček a na prvním stupni jsem se hned do několika zamiloval. Nejdelší platonický vztah jsem měl snad tři roky se Zuzanou Matulkovou, se kterou jsem se vídal každý den ve škole i po ní. Hrávali jsme si na maminku a tatínka, v zimě jsme chodili bruslit na potok nebo sáňkovat k lesu, v létě zase na třešně ke splavu. Už v tak nízkém věku jsem si uvědomoval, že je ideální partnerkou – byli jsme primusové třídy a dostatečně dominantní, že ostatní spolužáci nás poslouchali. Několikrát jsme se spolu líbali, a i když jsem si hrál s některými spolužáky na doktory, nepřipadlo mi to nijak divné nebo neobvyklé.

T: A to, že by tě přitahovalo stejné pohlaví sis nijak nepřipouštěl?

P: To, že mě jakýmsi způsobem láká společnost kluků, jsem si byl vědomý, ale nepřikládal jsem tomu žádnou váhu. Asi tak do páté třídy základky jsem holky vnímal jako stvoření, do kterých se zamilovávalo, pak se s nimi ženilo a plodili se děti. S kluky jsem stavěl bunkry, lítal po venku a hrál na doktory, což později s přibývajícím školními povinnostmi ubývalo a až po nástupu na víceleté gymnázium prakticky ustalo úplně a téměř po celý zbytek puberty jsem se soustředil na studium. Zásadní bylo pro mě kamarádství se dvěma spolužáky – s ministrantem Pavlem, dnes vysvěceným knězem, a poněkud introvertním spolužákem Zdeňkem. S těmi docházelo už v mateřské školce během odpoledního odpočinku k fyzickému kontaktu, ovšem zdaleka nic takového jako pohlavní styk, ale k sexuálnímu vzrušení docházelo. Ze záblesků si vybavuju všechny pohledné kluky z mateřské školky i prvního stupně ZŠ, všiml jsem si jejich postavy v tělocviku, když se převlíkali nebo když jsme jezdili na plavání. Přemýšlel jsem, jak bych přesvědčil ostatní kluky, aby se zapojili do hry na doktory. Vzpomínám si, že bylo poměrně jednoduché je přesvědčit, byli velmi

snadno ovlivnitelní. Dnes je naprostá většina ženatá a mají rodinu, tak mi kolikrát vrtá hlavou, jak si to před sebou obhajují dnes. Zejména tedy ministrant Pavel S., se kterým byl kontakt nejčastější a dnes žije v celibátu.

T: Jak se to teda pak vyvíjelo dále ohledně tvé orientace?

P: Prakticky celou pubertu jsem měl oddělenou lásku a tělesný chtíč. Na gymnáziu jsem se zamiloval do dalších slečen, nicméně jsem si i více všímal spolužáků. Škola byla ale pro mě na prvním místě, které se všechno podřizovalo, bylo to tedy spíše okrajové. Svou orientaci jsem si uvědomil více v šesnácti letech, tedy v roce 1999. Na tehdejší jediné komerční stanici Nova vysílali každý pátek pořad Tabu moderovaný Romanem Šmuclerem, který si zval hosty a rozebíral s nimi témata, která byla v devadesátých letech považována jako tabu (dnes by nám připadla poměrně běžná, ale tehdejší společnost byla po totalitě hodně uzavřená) a pokud dotyčný chtěl, mohl vystoupit. Jednou bylo téma homosexualita a jak se takoví lidé seznamují. Zmínili, že internet, který byl tenkrát pouze ve státních institucích, byl pro homosexuály velkým zlomem v seznamování. A já jsem tehdy jezdil k mamce na internet na noční a našel jsem tam nějaké seznamky a ty jsem vyzkoušel. To byl zlomový bod, kdy jsem začal aktivně vyhledávat známosti.

T: Jak probíhalo tvé navazování prvních homosexuálních vztahů?

P: První skutečné seznamování probíhalo na internetových seznamkách. Internet byl tenkrát novinkou, takže rychlost byla velmi pomalá, stránek v češtině málo, možností moc nebylo. Na portálu seznamka.cz jsem odpověděl na několik inzerátů, tenkrát nebyly ještě rozšířené digitální fotoaparáty, tak se člověk musel popsat a snažit se zaujmout tím, co o sobě napíše. Fotografii jsem si dokonce jednou vyměnil klasickou poštou, takže doma se hned ptali, kdo mi to píše. Seznamování bez fotek bylo opravdové dobrodružství, protože až do posledního okamžiku jsem netušil, kdo tam přijde. Nevýhodu to mělo v tom, že seznamování bylo zdlouhavé, výhodu naopak v tom, že se člověk nesoustředil primárně pouze na vzhled, ale zaujaly ho jiné věci. Internet tak určitě změnil seznamování zásadním způsobem.

T: Jak jsi se doma svěřil se svou sexuální orientací?

P: Svěřit se doma byla moje noční můra. Sestrám jsem se svěřil hned a jejich reakce byla

velmi pozitivní, byl jsem jejich mladší bratr a když dospívaly, tak mě sebou všude braly a držely nade mnou ochrannou ruku.

T: A co rodiče?

P: Z rodičů jsem měl respekt a chtěl jsem to oddalovat tak dlouho, jak to bylo jen možné. Bohužel moje plány překazil můj první kluk, který neunesl rozchod a různě mě vydíral, vyhrožoval, že to zavolá rodičům a vše řekne. Báł jsem se, ale nakonec jsem nepodlehl a on to udělal. Na jednu stranu mi ulehčil situaci, odvahu bych nacházel těžko, na druhou stranu to bylo od něj nepředstavitelně hnusné. Díky této zkušenosti si stále pamatuju jeho jméno a spoustu detailů, jinak to byl člověk, který parazitoval na štěstí druhých a nebyl schopný nějakého normálního vztahu.

T: Jak na to reagovali?

P: Stalo se to všechno v červenci, kdy jsem byl na brigádě v Brně a u rodičů jsem v ten okamžik nebydlel. Jejich reakci znám jen tedy zprostředkovaně přes sestry. Víím jen, že tatěk se opil a mamka se nijak neprojevila (asi promodlila kolena sama u sebe v ložnici). Tehdy žila ještě moje babička, pro kterou jsem byl její nejoblíbenější vnuk. Byla to částečně i shoda náhod, protože jsem se narodil v březnu 1983 a její manžel zemřel v srpnu téhož roku, tak se na mě hodně upnula a celé dětství a dospívání byla pro mě druhou maminkou – ráno mě budila do školy, chystala svačiny, odpoledne na mě čekala a spolu jsme se i učili. Babiččina reakce mě překvapila, protože jako jediná se se mnou o tom byla schopná bavit. Dodnes si vybavuju její vyptávání se: „Pavlíčku, a co chlapci v Brně?“ S rodiči jsme si o tom pořádně nepromluvili, občas se zeptají, ale to je všechno. U nás v rodině se nic otevřeně neprobírá, což je na jednu stranu dobře, protože se hlasitě nehádáme, nekřičíme, vše se tak nějak přechází. Na druhou stranu to dobré není, protože by si člověk chtěl o něčem povykládat, svěřit se, ale neví, jak má začít. Takže na projevy lásky máme u nás v rodině každý svého psa, kočku nebo králíka, kde si to vynahrazujeme. To ale vůbec neznamená, že bychom se neměli rádi, to vůbec ne. Jen si to neumíme říct. Já jsem to ale vždycky cítil a bylo pro mě mnohem cennější vidět, jak mají o mě rodiče strach, než aby mě pusinkovali, kdykoliv když přijedu.

T: Jakou roli hraje náboženství ve vaší rodině?

P: Náboženství hraje důležitou roli pouze v části naší rodiny. Maminka pochází z věřící

rodiny, tatěk ne. Všichni jsme byli pokřtěni, byli u biřmování, ale tatěk s námi do kostela nikdy nechodil. I když měli sestry církevní sňatek, tak své děti k víře dále nijak nevedly. Nejvíce věřící je maminka, která všem připomíná, aby na Boha nezapomínali – bez Božího požehnání, marné lidské namáhání. Já se nyní snažím do kostela chodit pravidelně, nicméně tomu nebylo tak vždy. Když jsem po maturitě odešel z domova, tak jsem do kostela chodil minimálně. Loni jsem měl opravdu na kahánku – selhala mi játra a diagnostikovali mi jaterní cirhózu. Vrátil jsem se k víře a chtěl tak poděkovat Bohu za to, že mi dal ještě šanci žít. Zašel jsem po mnoha letech ke zpovědi, kde mě ovšem čekalo velké překvapení – nedostal jsem kvůli své orientaci rozhřešení. Byl to snad ještě větší kopanec než zpráva od lékařů, že se nedožiju vysokého věku. Cítil jsem velkou nespravedlnost, protože díky své orientaci znám spoustu homosexuálních kněží (včetně kluka, se kterým jsem si v mládí hrál „na doktora“, tak byl nedávno vysvěcen na kněze), kteří nedodržují celibát (vím z osobních zkušeností). Podle mého názoru jsou církev a Bůh naprosto odlišné věci – pokrytectví církve ohledně tutlání znásilňování, odsuzování homosexuality, a přitom polovina z nich tak dělá, je prostě odporné – úplně na to sedí: kázat vodu, pít víno. Nevěřím, že by mě Bůh zatratil jenom kvůli tomu, že jsem chtěl dávat lásku. Může mě zatratit za spoustu jiných smrtelných hříchů, ale nevěřím, nebo hlavně doufám, homosexualita je důvodem uvržení do pekelného ohně.

T: Takže náboženství nemělo žádný vliv na postoj k homosexualitě u vás v rodině?

P: Spíše ne. I když maminka je hodně věřící, tak je rozumná, a hlavně nás má všechny moc ráda. Řekla mi, že když to člověk o sobě zjistí, tak by se měl dát na kněze a žít v celibátu – hřích není orientace, ale chování. No a než aby ze mě byl saunový úchyl, tak řekla, že stejně nikdo neví, jak to po smrti bude, ať jsem hlavně dobrý člověk. Bůh je především láska a tomu věřím. Bůh mi pomáhá v běžném životě tak, že se na něj můžu spolehnout v každé situaci. Když budu konat dobro, vyslyší moje prosby a pomůže mi.

T: A ostatní členové rodiny?

U zbytku rodiny nehraje víra takovou roli a jejich názor nebyl vírou ovlivněn.

T: Tebe samotného víra ovlivnila?

P: Víra mě v tomto směru moc neovlivnila. Nikdy jsem nelitoval, že jsem homosexuální, bylo to pro mě jako bych litoval, že mám zelené oči. Hnědé nebo modré by byly lepší, ale je

to prakticky úplně jedno. Někdo by mohl říct, že si z víry vybírám jen to, co se mi hodí, ale ani církve nebere bibli doslovně v jiných otázkách – žena se nekamenuje, když není panna v den svatby apod.